

Vabariigi Valitsuse korralduse „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil meetmed ja piirangud uue terviktekstina.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Terviseameti, ministriumite ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 27 lõike 3 alusel ning arvestades § 27 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud ning § 28 lõike 2 punktide 1–3 ja 5 ning lõigete 3, 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8 ja § 45² lõiget 1 ning riigipiiri seaduse § 17 lõike 1 punkti 1 ja Vabariigi Valitsuse 27. mai 2021. a määruse nr 54 „Terviseameti ülesannete täitmise korrakaitseorgani kaasamise tingimused ja kord“ § 3 lõigete 2 ja 3 alusel.

Käesoleva korraldusega kehtestatakse senise Vabariigi Valitsuse korralduse nr 282 asemel uus terviktekst, muudetud on teksti ülesehitust, sõnastust ning jaotatud valdkondlikud piirangud eraldi osadesse. Samuti on korralduse terviktekstis Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2021. a kabinetiotsused, millega muudetakse COVID-19 tõendi kasutamise korda tegevustes osalemisel ning kehtestatakse maski kandmise kohustus avalikes siseruumides.

Käesolevas korralduses jaotatakse valdkondlikud piirangud erinevatesse osadesse. Esimeses osas on sätestatud riigipiiri ületamisega seotud testimis- ja eneseisolatsiooninõuded. Nimetatud nõuete osas põhimõttelisi muudatusi ei tehta. Seega kehtivad edasi seni rakendatav praktika ja varasem tõlgendus nimetatud normide osas.

Teises osas kehtestatakse riigisiselised piirangud ja meetmed, kui tõendit ei kontrollita. Ilma tõendita on näiteks võimalik osaleda avalikul jumalateenistusel ning endiselt viibida ja liikuda kaubanduses. Kolmandas osas kehtestatakse kontrollitud tegevusega seotud regulatsioon ning neljandas osas sätestatakse rakendussätted käesoleva korralduse jõustumiseks.

Olulised sisulised muudatused puudutavad avalikke üritusi ja korraldatud tegevusi kõikides valdkondades, osalemiseks kehtestatakse uued nõuded ja tingimused ning täpsustatakse COVID-19 testimise ja COVID-19 tõendite kasutamise korraldust.

Valdavas osas muutub edaspidi COVID-19 tõendite või negatiivse testi tulemuse esitamine kohustuslikuks alates esimesest isikust arvates. See on oluline muudatus võrreldes 9. augustil 2021.a jõustunud regulatsiooniga, mille kohaselt võis ilma eelnevalt nakkusohutust kontrollimata lubada sisetingimustes tegevustes osaleda kuni 50 isikul ning välistingimustes kuni 100 isikul. Edaspidi on enamikes valdkondades nõutud eelnev COVID-19 tõendite kontroll, välja arvatud üksikud erandid, mis on sätestatud punktis 10.

Samas on teatud valdkonnad, kus eelnevat nakkusohutuse tõendamise kohustust ei rakendata. Erandina ei tule enne tegevuses osalemist COVID-19 tõendeid kontrollida näiteks kaubandustegevuses, teenuste osutamisel või avalike jumalateenistuste ning usuliste talituste läbiviimisel. Lisaks on erand välistingimustes piiramata alal näiteks avalike koosolekute korraldamisel, mille puhul ei rakendata tõendi vmt nõudeid. Eelkõige on siin mõeldud näiteks avalikke koosolekuid, mida peetakse välistingimustes avalikus ruumis. Samuti on lubatud piiratud tingimustes avalike koosolekute korraldamine sisetingimustes ilma COVID-19 tõendita. Avalik koosolek on inimeste koos olemine avalikus kohas ühise eesmärgiga kujundada või väljendada oma meelsust.

26. augustil 2021. a jõustuvad uued piirangud sise- ja välitingimustes toimuvatele üritustele ja läbiviidavatele tegevustele. Sise- ja välitingimustes toimuvatel üritustel ja läbiviidavates tegevustes on edaspidi lubatud osaleda üksnes juhul, kui on täidetud käesoleva korralduse III osas sätestatud nõuded, arvestades täiendavalt punktis 10 sätestatud tingimusi.

Koroonaviiruse levik on võrreldes eelnevate nädalatega tõusnud ning deltatüvi on Eestis domineeriv. Deltatüvi levib 60% kiiremini kui nn algne alfatüvi¹, samuti nakatavad deltatüve tõttu teisesed juhud kolmandasi juhte hõlpsamini ning viiruse peiteaeg on lühem. Keskmine peiteaeg on deltatüvel ca 4 päeva, SARS-CoV-2 viiruse alfatüvel ca 5–6 päeva.

Senised andmed on näidanud, et pooleli oleva vaksineerimiskuuriga saavutatud immuunsuse taseme suhtes on deltatüvi ca 17% vähem tundlikum kui seni domineerinud alfatüvi. Samal ajal lõpetatud vaksineerimiskuuri järel saavutatud immuunsuse suhtes märgatavat tundlikkuse langust ei esinenud. Arvestades, et 19. augusti 2021. a seisuga on 45,57%-l elanikkonnast vaksineerimiskuur lõpetatud, ei ole vaksineerimise mõju võimaliku deltatüvest põhjustatava haigestumuse kasvu ära hoidmiseks veel piisav.

Meetmete ja piirangute rakendamise jätkamine on tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus. Alates 12. augustist 2021. a on Terviseameti korraldusega tuvastatud hädaolukord, hädaolukorra tingib COVID-19 epideemia ja tervishoiuteenuse osutaja toimepidevuse häire. Arvestades COVID-19 leviku hetkeolukorda Eestis ja nakkusleviku prognoositavat tõusutrendi, mõjutab COVID-19 nakatunute ja haigestunute hulk tervishoiuteenuse osutajate tavapärase abi osutamise võimekust. Vajalik on tagada COVID-19 haigusega patsientide hospitaliseerimise võimekus. Viiruse leviku olukord ei ole võimalda kehtivate meetmete ja piirangute leevendamist, tervishoiuteenuse osutajate võimekuse tagamiseks on vajalik uute meetmete rakendamine.

Muudatuste tegemisel on arvestatud COVID-19-vastase vaksineerituse taset Eestis ja selle planeeritud edenemist lähinädalate jooksul. 19. augusti 2021. a seisuga on 60-aastaste ja vanemate vanuserühmas vaksineeritusega hõlmatud 70,20%. Vaksineerimiskuur on lõpetatud 608 751 inimesel (45,81% elanikkonnast).

Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta Eestis on kõrgel tasemel, uute haigusjuhtumite juurdekasv on kasvutrendis. Haiglate täituvuse ja muud tervishoiusüsteemi puudutavad näitajad on keskmisel tasemel. Piirangute ja meetmete muutmisel tuleb hinnata nakkusohu riski kõrgeks, mistõttu on põhjendatud kõikide seniste piirangute ja meetmete säilitamine ning lisapiirangute kehtestamine. Koroonaviiruse deltamutatsioon on Eestis alates

---

¹ https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Implications-for-the-EU-EEA-on-the-spread-of-SARS-CoV-2-Delta-VOC-23-June-2021_2.pdf

26. nädalast domineeriv (25. nädalal osakaal 33%, 26. nädalal 67%, 28. nädalal 92% ja 29. nädalal 95%, 30. nädalal 94%, 32. nädalal 98%).

32. nädala jooksul lisandus 1942 haigusjuhtu. Võrreldes 31. nädalaga suurenes uute juhtude arv 31,9% võrra. 32. nädalal tehti 39 715 testi (2993 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 35,4% võrra rohkem kui 31. nädalal. 4,9% testidest osutusid positiivseks (31. nädalal 5,0%). Kõrgeim positiivsete testide osakaal on Jõgevamaal (11,0%), Põlvamaal (11,0%), Valgamaal (10,4%) ja Võrumaal (10,2%).

32. nädala genotüpeerimise andmetel on deltatüve osakaal 98%. Lisaks tuvastati sekveneerimisega 32. nädalal kaks gamma variandiga ja kaks alfa variandiga nakatunud. Mõlemal juhul oli üks tuvastatud juht sisse toodud välismaalt. Eestis on püsiv riigisisene delta viirustüve levik.

32. nädalal saabus Eestisse 20 281 inimest (31. nädalal 19 266), kes täitsid piiriületaja ankeedi: Lätist - 3196 inimest (31. nädalal 2695), Venemaalt - 2400 inimest (31. nädalal 1660), Saksamaalt - 1713 inimest (31. nädalal 2012), Itaaliast - 1256 inimest (31. nädalal 1279), Türgist - 1214 inimest (31. nädalal 1395). 32. nädalal registreeriti 130 sisse toodud haigusjuhtu, nende osakaal moodustas 6,7% juhtude üldarvust ja 7,1% juhtudest, mille kohta on andmeid nakatumispaiga kohta. 32. nädala sisse toodud haigusjuhud on seotud reisimisega 24 riigis.

Kõige rohkem haigusjuhte on seotud reisimisega Türki, Soome ja Venemaale.

Nakatamiskordaja on üle-eestiliselt 1,2 (eelmisel nädalal 1,2), võrreldes 31. nädalaga on see jäänud samale tasemele. Võrreldes 9. augusti 2021. a seisuga on oluliselt kasvanud nakatamiskordaja Ida piirkonnas (1,1 → 1,35), sest madala nakatunute arvu foonil on juhtude arv kasvanud 43%. Lõuna regiooni nakatamiskordaja on jäänud samale tasemel (R=1,3).

Viimase 14 päeva haigestumus kasvas kõikides maakondades peale Ida-Virumaa, kus see langes veidi. Kõrgeim juurdekasv on Valgamaal (139,4%), Jõgevamaal (136,8%), Saaremaal (90,9%). Kõrgeima haigestumusega piirkonnad on Võrumaa (477,2/100 000 inimese kohta), Põlvamaa (446,3/100 000 inimese kohta), Pärnumaa (385,2/100 000 inimese kohta), Tartumaa (341,8/100 000 inimese kohta), Jõgevamaa (316,4/100 000 inimese kohta) ja Raplamaa (303,5/100 000 inimese kohta). Haigestumine on liikunud nooremast täiskasvanud elanikkonnast kesk- ja vanemaealiste sekka ning peamiselt saadi nakkus pereliikmetelt (36%). Arvestades nakatamiskordaja tänast taset võib Terviseameti hinnangul 33. nädalal oodata ca 20% haigestunute arvu kasvu, st ca 2300 nakatunut nädalas ja 300–400 nakatunut päevas.

32. nädalal analüüsitud andmete põhjal jäi nakatumiskoht teadmata 32% juhtudest (31. nädalal – 35%). Alates 2020. a 49. nädalast on teadmata nakatumispaigaga nakatunuid olnud 30–36% juhtude üldarvust, alates 2021. a 26. nädalast teadmata nakatumispaikade osakaal vähenes ning moodustab 22-28%.

32. nädalal said nakkuse välismaal 7,1%, perekonnas 36,6%, tööl 5,4%, tutvusringis 8%, meelelahutus- jm üritustel 4%, kaitseväes 0,4%, tervishoiuasutustes ja hooldekodudes 2%, usulaagrites ja kiriku üritustel 1,4% ning mujal 6% juhtudest. Suurenes nakatamine pereringis (26%→36,6%) ning tervishoiu- ja hoolekandetasutuses (0,8%→2%). Vähenes nakatamine meelelahutuse jm üritustel (10,7%→4%), kaitseväes (2%→0,4%) ja tutvusringis (9%→8%). Ei muutunud nakatunute osakaal tööl ja välisriikides. Viimase 14 päeva (31.–32. nädalad)

teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal on suurenenud ja moodustas 33,7% juhtudest (30.–31. nädalad oli 28,7%).

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge. 19. augustil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 278,41 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 277.

Samas 29. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 107,83 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 133. 23. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 65,46 ja viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 75.

7. juulil 2021. a olid need näitajad 31,83 ja 32, 21. juunil 2021. a 49,81 ja 40, 16. juunil 2021. a 64,11 ja 49, 9. juunil 2021. a 97,59 ja 72, 31. mail 2021. a 176,15 ja 125, 26. mail 2021. a 222,1 ja 94,7 ning 12. mail 2021. a 343,57 ja 312. 28. aprillil 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli see näitaja 1364,21. 28. aprillil 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 396 ehk 8,3% testide koguarvust, 12. mail 2021. a oli positiivseid teste 371 ehk 7,87% testide koguarvust.

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti 19. augusti 2021.a seisuga	
Maakond	7 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Võru maakond	372,72
Põlva maakond	316,47
Valga maakond	294,28
Saare maakond	229,73
Jõgeva maakond	210,96
Järva maakond	202,16
Tartu maakond	194,37
Pärnu maakond	174,04
Viljandi maakond	129,98
Rapla maakond	117,18
Harju maakond	115,70
Lääne-Viru maakond	88,34
Lääne maakond	83,15
Hiiu maakond	75,15
Ida-Viru maakond	55,12

Haiglakohtade COVID koguressurss oli 21. augustil 2021. a 204 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 48,5% (99 voodikohta). Haiglate COVID intensiivravikohtade koguressurss on 22 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 59% (13 voodikohta). Haiglate COVID üldravikohtade koguressurss on 156 voodikohta, millest COVID-19 patsiendid hõivasid 53% (82 voodikohta).

Samas 16. augustil 2021. a viibis haiglaravil 91 COVID-19 patsienti, neist intensiivravil 10 patsienti, juhitava hingamisel 8. Haiglaravi vajanud patsientide arv kasvab. 32. nädalal hospitaliseeriti 69 inimest (võrreldes 31. nädalaga suurenes 30% võrra). 32. nädalal tuvastatud üle 60-aastastest haigestunutest vajas hospitaliseerimist 14,8% (31. nädalal - 13,8%). Seisuga 16. august 2021 a haiglaravil olevate patsientide keskmine vanus on 64 aastat (9. augustil 2021.

a oli 61,8 aastat), 60-aastaste ja vanemate isikute osakaal moodustab 60,4% (9. augustil 2021. a oli 59%). Erinevalt varasemast perioodist kasvas 32. nädalal hospitaliseeritute seas 40-59-aastaste osakaal. Üle 70-aastaste osakaal hospitaliseeritute hulgas on oluliselt vähenenud.

Täielikult vaksineeritute seas on 9. augusti 2021. a seisuga haigestunud COVID-19-sse kokku 1584 inimest ehk 1,7% kõikidest täielikult vaksineeritutest. Sümptomaatilise COVID-19 tõttu hospitaliseeritud oli neist 54. 32. nädalal moodustasid vaksineerimata haigestunud kõigist vaksineerimata isikutest 0,23%, pooleli oleva vaksineerimiskuuriga haigestunud kõigist pooleli oleva vaksineerimiskuuriga isikutest 0,10% ning täielikult vaksineeritud haigestunud kõigist täielikult vaksineeritutest 0,06%.

32. nädalal analüüsitud andmete põhjal jäi nakatumiskoht teadmata 32% juhtudest (31. nädalal – 35%). Alates 2020. a 49. nädalast on teadmata nakatumispaigaga nakatunud olnud 30–36% juhtude üldarvust, alates 2021. a 26. nädalast teadmata nakatumispaikade osakaal vähenes ning moodustab 22-28%.

32. nädalal said nakkuse välismaal 7,1%, perekonnas 36,6%, tööl 5,4%, tutvusringis 8%, meelelahutus- jm üritustel 4%, kaitseväes 0,4%, tervishoiuasutustes ja hoolekodudes 2%, usulaagrites ja kiriku üritustel 1,4% ning mujal 6% juhtudest. Suurenes nakatamine pereringis (26%→36,6%) ning tervishoiu- ja hoolekandetasutuses (0,8%→2%). Vähenes nakatamine meelelahutus- jm üritustel (10,7%→4%), kaitseväes (2%→0,4%) ja tutvusringis (9%→8%). Ei muutunud nakatunute osakaal tööl ja välisriikides. Viimase 14 päeva (31.–32. nädal) teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal on suurenenud ja moodustas 33,7% juhtudest (30.–31. nädalal oli 28,7%).

Vabariigi Valitsus seab võrreldes kehtiva korraldusega lisapiirangud ja -meetmed, mis on praeguses olukorras proportsionaalsed nakkuse levikuga ja mille eesmärk on vähendada nakkuse leviku suurenemise riski. Piirangute ja meetmete kehtestamise lähtekoht on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisnakkusena, peamiselt lähikontaktil nakkusohtrliku inimesega.

Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi², või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud, suure inimeste hulga ja ülerahvastatud siseruumides, kus viibitakse pikema aja vältel. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Mida lähemal inimesed üksteisele on, seda tõenäolisem on viiruse levik. Samuti on SARS-CoV-2 viirusega nakatumise oht õues, kus viibitakse paljude inimestega lähedases kontaktis. Õhukaudse leviku risk on madalam kui siseruumides³.

Samuti mõjutab nakatumise tõenäosust tegevuse või ürituse kestus ehk mida kauem kokkusaamisel viibida, seda rohkem tekib võimalusi süljepritsmete vahetuseks, koroonaviiruse osakesi sisaldavate aerosoolide õhku kogunemiseks ning selle tulemusena piisavalt suure doosi sissehingamiseks, et nakatuda. Teaduskirjanduses on näidatud, et 1–2 m distantse hoidmine vähendab nakkuse edasi kandmise riski viis korda ning iga lisameeter suurendab kaitsvat toimet kaks korda⁴. Viiruse osakeste edasiliikumist takistab märgatavalt ka näomaski kasutamine.

² <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

³ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/more/science-and-research/surface-transmission.html>

⁴ [https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(20\)31142-9.pdf](https://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(20)31142-9.pdf)

Viiruse leviku piiramiseks siseruumides on oluline tagada inimestevaheline hajutatust ja distantsi hoidmine ning ruumide ülerahvastatuse vältimine.

Käesoleva korraldusega kehtestatud meetmete ja piirangute kehtestamisel on lähtunud Terviseameti hinnangust. Oma hinnangus arvestas Terviseamet nakatumise prognoositavat taset augusti lõpus, elanikkonna vaktsineeritust ja COVID-19 läbipõdemist ning seda, et deltatüve osakaal on Eestis üle 90% ning selle tüve nakatamisvõime on 60% võrra suurem kui alfatüvel. Lisaks, et välitingimustes toimuvate tegevuste korral on nakatamiskordaja väiksem hea ventilatsiooni, tuule, õhuniiskuse ja UV-kiirguse tõttu ning samuti on võimalik paremini tagada inimestevahelist hajutatust. Kui üritus toimub siseruumis, on teiseseid nakatumisi 8–9, ja õues 3–4.

Kõige efektiivsem viis koroonaviiruse leviku tõkestamiseks on vaktsineerimine, sellele järgnevad piirangud ja meetmed. Kõige enam soodustavad viiruse levikut suurüritused. Näitena võib tuua jalgpalli EM-turniiri osa Venemaal Peterburis, kus nakatus ligi 500 pealtvaatajat Soomest, samuti registreeriti sel üritusel osalemisega seotud nakatumisi Eestis.

Nakatumised on toimunud Eestis mitmel spordi- ja meelelahutusüritusel. Näiteks 32. nädalal oli kokku 50 kollet, millest 29 on seotud meelelahutusürituste, laagrite, ekskursioonide, pulmade, sünnipäevade, kokkutulekute, festivalid jms. Ürituse järel jätkub levik toimumispiirkonnas, kuid samuti levib viirus teistesse maakondadesse, kus nakatumise tase võib veel madal olla. Seega on avalike ürituste ja avalikult korraldatud tegevustes osalejate arvule ning osalemise tingimustele rangemate piirangute seadmine põhjendatud, et pidurdada COVID-19 haigusjuhtude arvu tõusu ning sellega kaasnevat koormust haiglatele.

Käesoleva korraldusega taastatakse maski kandmise või suu ja nina katmise kohustus avalikes siseruumides. Eelkõige puudutab see kohti, kus käesoleva korralduse kohaselt eelnevalt nakkusohutust kontrollima ei pea. Nendeks kohtadeks on näiteks kaubandus ning teenuste osutamine. Jätkuvalt peab maski kandma või katma suu ja nina ühistranspordis ja avalikel jumalateenistustel või teistel usulistel talitustel.

Samas ei muudeta põhimõtet, mille kohaselt jääb siseruumides toimuvatele avalikele üritustele ja korraldatud tegevustele kehtima osalevate isikute hajutatust nõue, samuti tuleb siseruumides tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

I osa

Riigipiiri ületamisega seotud meetmed ja piirangud

Korralduse punktis 1 kehtestatakse põhimõte, mille kohaselt isik, kes on ületanud riigipiiri Eestisse sisenemise eesmärgil, peab Eestisse saabumisest 10 kalendripäeva jooksul viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas.

Võrreldes kehtiva korraldusega ei tehta käesolevas punktis sisulisi muudatusi.

Sarnaselt kehtiva regulatsiooniga nähakse korraldusega ette liikumisvabaduse piirangu kohaldamine 10 kalendripäevaks, mis tähendab, et peale riigipiiri ületamist on isikul elukohast või püsivast viibimiskohast lahkumise keeld. Samuti see tähendab, et näiteks välismaalane, kes viibib ajutiselt majutusasutuses, on kohustatud nimetatud majutusasutuses viibima ette nähtud aja.

Terviseameti andmetel avaldub 96%-l sissetoodud juhtudest haigus esimese 7 päeva jooksul ja 6 päeva jooksul 94%-l.

Senise teadmise põhjal võib SARS-CoV-2 viirus olla ninaneelust tuvastatav juba ca 2 päeva enne sümptomite teket (nn eelsümptomaatilised isikud). Seega võimaldab 6. ja 7. päeval tehtud analüüs tuvastada ka need isikud, kelle haigestumine avaldub 7.–8. või 8.–9. päeval. Erinevad riigid on rakendanud kuni 14-päevast piiriületuse järgset isolatsioonikohustust, arvestades, et tegemist on liikumisvabaduse piiranguga ja praeguste andmete kohaselt on viiruse inkubatsiooniperiood lühem, siis Eestis rakendatav isolatsioonikohustus on 10 päeva, mida võib lühendada käesolevas korralduses korda järgides.

Korralduse punktiga 2 sätestatakse reeglid eneseisolatsiooni lühendamiseks.

Korralduses säilib täiendav võimalus COVID-19 testimisega vähendada eneseisolatsiooni päevi. Testide tegemise kord ja põhimõtted on sätestatud punktis 2 ning käesoleva korraldusega ei tehta sisulisi muudatusi võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 282.

Kokkuvõtlikult on isikul 3 võimalust testimisega eneseisolatsiooni perioodi lühendamiseks:

1. Isik on kuni 72 tundi enne Eestisse saabumist teinud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR testi või kuni 48 tundi enne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi (edaspidi *SARS-CoV-2 test*). Selle testi tulemus peab olema negatiivne ning Eestisse saabumise järel, kuid mitte varem kui kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist peab tegema SARS-CoV-2 RT-PCR testi. Ka selle testi tulemus peab olema negatiivne. Samuti võib isiku nakkusohutuse üle otsustada arst. Nakkusohutuse otsustab arst, sest COVID-19 test võib peale haiguse läbipõdemist anda positiivse tulemuse ka olukorras, kus isik nakkusohulik tegelikult enam ei ole. Oluline on välja tuua, et selle hinnangu peab andma Eesti arst ning tegema seda pärast isiku riiki saabumist. Kuni negatiivse testitulemuse teadasaamiseni peab isik viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas. Korralduses arvestatakse üldjuhul SARS-CoV-2 testimist, mille on läbi viinud tervishoiuteenuse osutaja.

2. Kui testi ei ole tehtud enne riiki saabumist, võib selle teha viivitamata Eestisse saabumise järel ning selle testi tulemus peab olema negatiivne. Viivitamatult Eestisse saabumise järel ei tähenda, et isik peab läbima testimise samal päeval, kui see ei ole võimalik (nt ei ole vabu testimise aegu, saabutakse riiki kellaajal, mil testi ei ole võimalik enam teha jne), vaid võib minna testimisele ka näiteks järgmisel päeval. Järgmine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR test tuleb teha mitte varem kui kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist ning selle testi tulemus peab olema samuti negatiivne või arst peab tunnistama isiku nakkusohutuks. Kuni negatiivse testitulemuse teadasaamiseni peab isik viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas.

3. Kui isik saabub kolmandast riigist, mille andmeid ei ole Euroopa Liidu rohelises nimekirjas, ja isikule on tervishoiuteenuse osutaja teinud SARS-CoV-2 testi viivitamata Eestisse saabumise järel ja selle tulemus on olnud negatiivne ning kordustestimise SARS-CoV-2 RT-PCR testiga mitte varem kui kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist ja selle tulemus on olnud samuti negatiivne või kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks. Kuni negatiivse testitulemuse teadasaamiseni peab isik viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas.

Eneseisolatsiooni lühendamisel arvestatakse tervishoiuteenuse osutaja poolt tehtud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR testi või COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse Euroopa Liidu terviseohutuse komitee heaks kiidetud SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi.

Juhul, kui tervishoiuteenuse osutaja on teinud isikule SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi ja see osutub positiivseks, kuid isik on teinud viivitamata kordustesti SARS-CoV-2 RT-PCR testiga, mille tulemus osutub negatiivseks, võetakse arvesse SARS-CoV-2 RT-PCR testi tulemus.

Samuti peab kuuendal päeval eneseisolatsiooni lühendamiseks tehtav test olema SARS-CoV-2 RT-PCR test. Testi tulemust saab tõendada EL-i digitõendiga või väljavõttega testi tulemusest, mis on ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles ning millele on märgitud testi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase rekvisiidid, testi meetodika ning testi tulemus. Teisele testile registreerimiseks saavad piirületajad pöörduda avaliku testimise kõnekeskusesse.

Täiendavalt tuleb riigipiiri ületamiseks arvestada nõudeid, mis on kehtestatud 16. mai 2020.a korralduses nr 169 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks“.

Korralduse punktiga 3 sätestatakse tingimused, millal võib punktides 1 ja 2 nimetatud isik lahkuda oma elukohast või püsivast viibimiskohast, kui ta võtab kasutusele Vabariigi Valitsuse või Terviseameti kehtestatud ja kõik muud võimalikud meetmed nakkushaiguse leviku tõkestamiseks ning kui esinevad punktis 3 nimetatud järgmised asjaolud.

Võrreldes kehtiva korraldusega ei tehta käesolevas punktis sisulisi muudatusi.

Seega on korralduse punktis 3 kehtestatud loetelu, mis juhtudel isik võib tingimuslikult oma elukohast või viibimiskohast lahkuda. Isik peab elu- või viibimiskohast lahkudes järgima Vabariigi Valitsuse või Terviseameti kehtestatud meetmeid võimaliku nakkushaiguse leviku tõkestamiseks ning võtma kasutusele kõik meetmed, et viiruse levikut tõkestada.

Isikul on nimetatud tingimuste täitmisel lubatud elukohast või viibimiskohast lahkuda tervishoiuteenuse saamiseks (nt vältimatu hambaarstikülastus), tervishoiutöötaja või politseiametniku korraldusel, isiku elu või tervist ohustava hädajuhtumi korral. Samuti kui isik hangib elukohta või viibimiskohta läheduses igapäevaseks toimetulekuks hädavajalikku põhjusel, et muul viisil ei ole see võimalik, ning viibib õues, kui ta väldib täielikult kontakti teiste inimestega.

Samuti võib erandkorras hädavajaliku hankimiseks (ravimid, esmatarbekaubad) minna ka poodi, kui seda ei saa kuidagi teisiti korraldada. Selleks tuleb valida sobivaim kauplus ja kellaeg (eelkõige lähim asukoht ja kaupluse külastusaeg, mil inimesi on seal kõige vähem). Kaupluse külastamise ajal tuleb hoida teiste inimestega distantsi, desinfitseerida käsi, kasutada maski ning samuti võtta kasutusele kõikvõimalikud muud meetmed nakkushaiguse leviku vältimiseks.

Õigus lahkuda elu- või viibimiskohast laieneb isikutele, kes täidavad töandja otsusel ülesandeid, mis on vältimatult vajalikud. Töandja peab igal üksikul juhul kaaluma, kas nt riskiriigist saabunud isik peab kindlasti tööülesannete täitmiseks füüsiliselt töökohal olema või on võimalik töö selliselt ümber korraldada, et isik saab olla 10 kalendripäeva kodutööl.

Tööandja peab hindama isiku tööle lubamisel võimalikku kollektiivi haigestumise riski ja võtma kasutusele kõik meetmed, et seda vältida.

Töötamise lubamisel tuleb nii tööandjal kui töötajal võtta kasutusele kõik meetmed, et ennetada võimalikku viiruse levikut, muu hulgas näiteks viia miinimumini kontakt teiste isikutega või kasutada isikukaitsevahendeid. Tööandjal tuleb silmas pidada, et ka nimetatud juhtudel laienevad tööandjale töötervishoiu ja tööohutuse seadusest tulenevad tööandja õigused ja kohustused, muu hulgas viimases sätestatud kohustus tagada tööohutus ning tervisekontrolli tegemine.

Korralduse mõttes hõlmab töökohustuste täitmine ka sportlasi, kes osalevad võistlustel ja treeningutel, kui nad teevad seda professionaalsel või poolprofessionaalsel tasemel. Tööandjaks tuleb sportlaste puhul lugeda erialaliidu, klubi, treeneri kinnitust jne, mis tõendab, et isik peab kindlasti osalema nimetatud treeningul või võistlusel või viimastega vahetult seotud tegevustes.

Samuti võib isik osaleda vältimatul perekondlikul sündmusel, kui talle on tervishoiuteenuse osutaja teinud kuni 72 tundi enne riiki saabumist SARS-CoV-2 RT-PCR testi või kuni 48 tundi enne riiki saabumist SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi või riiki saabumise järel vähemalt ühe COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne, või kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks.

Kui isik saabub kolmandast riigist, mis ei ole Euroopa Liidu rohelises nimekirjas, peab ta tegema SARS-CoV-2 testi viivitamata Eestisse saabumise järel ja selle testi tulemus peab olema negatiivne. Kuni negatiivse testitulemuse teadasaamiseni peab isik viibima oma elukohas või püsivas viibimiskohas.

Selliseks erakorraliseks ja vältimatuks perekondlikuks sündmuseks võib olla näiteks matus, pereliikme raske haigestumine vms. Siinjuures tuleb arvestada, et test ei pea tingimata olema tehtud vahetult riiki saabumise järel, vaid kui isik on eneseisolatsioonis ning tekib vältimatu vajadus tööülesannet täita või perekondlikul sündmusel osaleda, võib testi teha ka hilisemal ajal eneseisolatsiooniperioodi vältel.

Nii vältimatu tööülesande täitmise kui ka vältimatul perekondlikul sündmusel osalemise puhul tuleb tagada, et viiruse leviku risk on minimeeritud. Näiteks on võimalik erakorralisel sündmusel osaledes vältida lähikontaktsust suure hulga inimestega, hoida distantsi inimestetega, kes ei ole välisriigist saabuja leibkonnast, viia tegevusi võimalikult suurel määral ellu ka näiteks välistingimustes, puutuda kokku vaid oma leibkonna liikmetega.

Korralduse punktis 4 on sätestatud erandite loetelu, mille kohaselt ei kohaldata korralduse punktis 1–3 sätestatud nõudeid.

Kuivõrd tegemist on erandite loeteluga, mida on täiendatud Vabariigi Valitsuse korralduse nr 282 jooksul, siis on iga erandi kehtestamise juures leitav vastav põhjendus, kuidas ja millistel tingimustel on erandid rakendatavad. Võrreldes kehtiva korraldusega ei tehta käesolevas punktis sisulisi muudatusi. Samuti on vastav teave saadav Välisministeeriumi kodulehel ning kriis.ee.

Korralduse punktis 5 sätestatakse, kellele korralduses nimetatud 10-kalendripäevast elukohas või püsivas viibimiskohas viibimise kohustust ja COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testimise nõudeid ei kohaldata.

Loetelu on ühtlustatud võrreldes kehtiva korraldusega ning käesoleva korraldusega sisulisi muudatusi nimetatud loetelus ei tehta.

Samas on punktides 5 ja 6 on tehtud muudatused, et ühtlustada Eesti reeglistikku Euroopa Liidu riikide vahel kokkulepituga.

Praegu lähtub korralduse sõnastus vaktsineerimisel maksimaalse kaitse saamise päevast ning kehtib 1 aasta maksimaalse kaitse saavutamisest. Seda ka juhul, kui isik on COVID-19 haiguse läbi põdenud ja saanud seejärel ühe vaksiinidoosi.

EL-i digitaalsel COVID immuniseerimise tõendil on andmekoosseisus kokku lepitud andmetena viimase vaksiinidoosi saamise kuupäev, millest arvates kehtib tõend 1 aasta. Sellest lähtuvalt ei ole praegune kehtiva korralduse sõnastus kooskõlas EL-i regulatsiooniga ja seega ka kontrollitav EL-i digitaalse COVID tõendiga. Kooskõlla viimiseks peab 1 aastat arvestama viimase vaksiinidoosi saamisest arvates ning korralduse punktis 5 on tehtud vastavad täpsustused.

EL-i suunistes ja üldises EL-i digitaalse COVID tõendite kontrolli kokkulepetes on üheselt kokku lepitud, et inimene loetakse vaktsineerituks 14 päeva möödudes vaktsineerimiskuuri läbimisest.

Siin on Eesti tingimustes Vabariigi Valitsuse korraldusest tulenev erisus, mis immuniseerimise puhul toob välja tingimuse, et tõendi kehtimiseks tuleb isikul saavutada vaktsineerituse maksimaalne kaitse, mis sõltub vaksiinist ja on vaksiinisti erinev (Comirnaty puhul 7 päeva, Vaxzevria puhul 15 päeva, ülejäänud 14 päeva). Vaxzevria erisus EL-i suunistest ja üldisest tõendite kontrolli kokkulepetest on kommunikatiivses mõttes inimestele ja kontrollijatele segadust tekitav. Samuti tekitab see segadust teistes riikides piiri ületamisel ja tõendi kontrollimisel. EL-i ühtsetest suunistest tulenevalt ühtlustatakse korralduse punktis 6 Vaxzevria maksimaalse kaitse saavutamise aega, lühendades seda 15 päevalt 14 päevale.

Korralduse punktis 6 sätestatakse, et erinevate vaksiinide maksimaalse kaitse tähtaegu, mille muudatusi on täiendavalt selgitatud punktis 5.

Kuigi vaktsineerimisjärgse immuunsuse kestuse suhtes on uuringud alles käimas ning andmed on esialgsed, on Sotsiaalministeeriumi juurde moodustatud immunoprofülaktika ekspertkomisjon leidnud olemasolevatele andmetele toetudes, et pole alust arvata, et vaktsineerimisjärgne immuunsus väheneks 12 kuu jooksul pärast vaktsineerimiskuuri läbimist.

Täpne aeg, kui kaua vaktsineerimisjärgne immuunsus kestab ja millal oleks immuunsuse vähenemise tõttu vajalik revaktsineerimine, ei ole teada, sest uuringud käivad ja andmeid tuleb pidevalt juurde. Samuti tuleb arvestada, et praegu pole ka piisavalt teavet selle kohta, kui piisav on hetkel turul olevate COVID-19 vaksiinide kaitse viiruse uute tüvede vastu, kuid ka selles suhtes on uuringud käimas. Uute tüvede ilmnemisel võib selguda, et juba turul olevad vaksiinid ei paku nende vastu piisavat kaitset ning ka juba vaksiinikuuri läbinutel tuleb end uuesti vaktsineerida. Uute andmete saamisel tuleb üle vaadata ka isolatsioonivabastused ja nende asjakohasus.

Vaktsineeritutele kehtib isolatsioonivabastus ühe aasta, mis on hinnanguliselt optimaalne aeg, mille jooksul peaks laekuma juurde andmeid immuunsuse kestuse ja revaktsineerimise vajaduse kohta, sh uute tüvede vastu.

Läbipõdemise järgne immuunsuse kestus on olemasolevate andmete põhjal vähemalt 6 kuud. Samas võib see immunoprofülaktika ekspertkomisjoni hinnangul ja olemasolevate andmete põhjal sõltuda sellest, kui raske on olnud COVID-19 haiguse kulg. Immunoprofülaktika ekspertkomisjon soovib läbipõdenute vaktsineerimist ühe tõhustusdoosiga edasise piisava kaitse tagamiseks.

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) hinnangul näitavad esialgsed andmed, et loomulikult teel saadud immuunsus väheneb aja jooksul ja ei pruugi pikalt püsida. Samas on olemasolevate andmete põhjal pärast läbipõdemist uuesti haigestumine vähemalt kuue kuu jooksul harv. Uute tüvede suhtes ei pruugi läbipõdemine aga kaitset pakkuda. Lisaks vaktsineeritule ja läbipõdenule on isolatsioonivabastus ette nähtud ka vaktsineerituga võrdsustatud isikutele.

II osa

Riigisisese meetmed ja piirangud

Korralduse punktiga 7 kehtestatakse hajutatuse põhimõte.

Avalikus siseruumis võivad isikud koos viibida ja liikuda hajutatult. Piirang ei kehti koos liikuva või viibiva perekonna kohta või juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada. Nakkuse leviku suurenemise ärahoidmiseks jääb kehtima nõue hoida turvalist distantsi ja tagada avalikes siseruumides inimeste hajutus, et vältida suurte inimhulkade koos ühes kohas viibimist. Hajutatuse tagamine tähendab, et tagada tuleb, et isikute grupid või üksikisikud ei viibiks üksteisele liiga lähedal ning vahetus kontaktis. Vahetu kontakt inimeste vahel, kes tavapäraselt koos ei viibi, suurendab nakkuse leviku võimalust ning ei taga nakkusohutust.

Haigestumise kasvu Eestis mõjutavad rahvarohked üritused ning nendel osalenud inimeste omavahelised kokkupuuted. Võimaliku viirusega nakatumise vältimiseks lähikontaktide kaudu on piisav, kui hoitakse turvalist vahemaad inimeste ja seltskondade vahel, kes iga päev ei lävi.

Avalik siseruum käesoleva korralduse mõttes on ruum, mis on antud määratlemata isikute ringile kasutamiseks või on määratlemata isikute ringi kasutuses või milles võib viibida määratlemata isikute ring, sealhulgas on avalikuks siseruumiks ühissõiduk.

Avaliku siseruumi mõiste selgitamisel on lähtunud korrakaitseaduse §-s 54 (edaspidi *KorS*) antud avaliku koha määratlusest. Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk. Ühistranspordi mõiste selgitamisel on lähtunud ühistranspordi seadusest (ÜTS). Ühistransport on tasuline sõitjatevedu, mida teostatakse eelkõige liiniveo, juhuveo või taksoveo korras, ning tasuline sõiduki ja selle haagise vedu laeva-, väikelaeva- ja parvlaevaliinidel.

Korralduse mõttes võivad avalikud siseruumid asuda näiteks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustes, haiglates, perearstikeskustes, kauplustes, apteekides, turgudel, samuti on avalikud siseruumid ühissõidukid ja sõidujagamisteenust osutavad sõidukid, bussijaama või rongijaama ootesaalid, pühakojad ja muud usulisteks toiminguteks kasutatavad ruumid jms. Samas

välistingimustes asuvates kohtades tuleb järgida neile kehtestatud reegleid, seega ei ole näiteks välistingimustes asuval turul viibimisel ja liikumisel kohustus kanda maski. Punktis 7–9 sätestatud kohustused laienevad avalikule siseruumile.

Avalikuks siseruumiks on avalikuks kasutamiseks mõeldud ruum, kuhu on võimalik siseneda igal soovijal, sh sõltumata nt eelregistreerimisnõudest, ja kus liigub palju inimesi, kes üksteisega iga päev kokku ei puutu. Avaliku kohana ei saa käsitada näiteks hoolekandeametusi, sealhulgas erihoolekandeametusi, ja ka lasteaedu, lastehoide, haridusasutusi, sest nendesse ei ole igapäev võimalik n-ö otse tänavalt sisse minna ja seal vabalt liikuda. Küll aga tuleb tähele panna, et kui nt koolimajas toimub laad, mis on kõigile avatud, siis tuleb järgida korralduses esitatud avaliku siseruumi ja ürituse korraldamise reegleid.

Korralduse punktiga 8 sätestatakse maski kandmise nõue avalikes siseruumides.

Avalikes siseruumides viibijad peavad kandma kaitsemaski või katma suu ja nina (edaspidi *mask*). Piirangut ei kohaldata alla 12-aastastele isikutele või juhul, kui kaitsemaski kandmine või suu ja nina katmine ei ole tervislikel põhjustel või muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik. Samuti ei kohaldata piirangut, kui on tagatud III osas sätestatud nõuete täitmine ehk eelnev nakkusohutuse tõendamine.

Käesoleva korralduse kohaselt on maski kandmine või suu ja nina katmise kohustus kaubandustegevuses, teenuste osutamisel (näiteks juuksur, pangandus, post jmt) ning avalikel jumalateenistustel ja teistel usulistel talitustel. Kui tõendit enne tegevuses osalemist kontrollitakse, siis on maski kandmine siiski soovitatav, kui tegemist on tegevusega, kus osaleb palju isikuid.

Seega maski kandmise või suu ja nina katmise kohustus ei kehti alla 12-aastaste isikute kohta ja juhul, kui maski kandmine ei ole võimalik tervislikel põhjustel (nt hingamisraskuste, teatud psüühikahäirete, allergiate tõttu) või muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik, näiteks erivajaduse või puude tõttu. Samas peaks isik kaaluma, kas nt tulenevalt tervislikest põhjustest on välistatud kõik suu ja nina katmisviisid või oleks siiski võimalik vähendada nakkusohutu mõne sobiva alternatiiviga (nt kanda visiiri).

Kui 12–18-aastane osaleb kontrollitud tegevustes, kus neil ei ole eelnevat nakkusohutuse tõendamise kohustust, siis neile ei laiene ka maski kandmise kohustus, kuivõrd seda ei nõuta ka teistelt osalejatelt. Samas avalikes siseruumides, kus nakkusohutust ei kontrollita ja kehtib maski kandmise kohustus, peavad maski kandma või katma nina ja suu ka 12–18-aastased noored.

Maski ei pea kandma erivajadustega inimesed, nt psüühikahäire või füüsilise kõrvalekalde tõttu ei ole inimesel võimalik nõuetekohaselt maski kanda või endale ise maski ette panna ja eest ära võtta. Maski ei pea kandma ka vaegkuuljast inimese saatja või isik, kes suhtleb inimesega, kellel on suhtlemiseks vajalik lugeda huultelt, lugeda näoilmeid, kes vajab selget kõnet jmt, kui maski kandmine seda raskendab.

Korralduse järgi ei pea isikud tõendama meditsiinilist näidustust või muud erivajadust, muu hulgas seda, et maski ei ole võimalik kanda, eraldiseisva tõendiga. Piisavaks loetakse isikute ütlusi selle kohta, et neil esinevad vastunäidustused maskikandmisele. Lisaks ei laiene maskikandmise kohustus olukordadele, kus maski kandmine on kohustuslik, kuid igal ajal on tagatud hajutatus teiste isikutega või eraldatus, näiteks klaasiga eraldatud ühissõidukijuhid või

kui ühissõidukis puuduvad teised inimesed jne. Hajutatud ühissõidukis on tagatud näiteks juhul, kui bussi täituvusest on täidetud kuni veerand istekohti ning kõik sõitjad hoiavad vähemalt kahemeetrist vahemaad teiste sõitjate või sõiduki juhiga.

Maskina on käsitatavad nii isikukaitsevahendid (sh visiirid), meditsiinilised maskid kui ka laiatarbe näokatted (sh poest ostetavad korduskasutatavad maskid või ise valmistatud maskid). Nende puudumisel võib nõude täitmiseks piirduda suu ja nina samaaegse katmisega, kui katteks kasutatav materjal ja eseme tegumood võimaldavad inimesel käsi kasutamata seda vajaliku aja näokattena kasutada, näiteks kaelussallid, mis püsivad nina ja suu ees, kui need ette tõmmata. Oluline on seejuures, et maski kasutatakse ja hooldatakse vastavalt kasutusjuhendile.

Maski kandmist koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise lisameetmena toetavad ka teadusuuringud⁵. Näiteks on jõutud järeldusele, et viiruse ülekandumise risk meditsiiniliste ja N95 respiraatorite kandmisel väheneb keskmiselt viis korda. Mittemeditsiinilistel (puuvillast, sünteetilisest materjalidest jms) näomaskidel võib mitme hiljutise uuringu kohaselt olla soodsaid filtreerivaid omadusi, mis on võrreldavad meditsiiniliste näomaskidega, sõltuvalt materjalist, kihtide arvust, koostisest ja kujust.

Erinevates teadusartiklites on toodud, et kohustuslikul maski kandmisel on oluline mõju haigestumise ja suremuse näitajatele. Näiteks USA-s tehtud teadusuuringus leiti, et töökeskkonnas rakendatud maskikohustus vähendas nädalas haigus- ja surmajuhtude juurdekasvu vähemalt 10% võrra. Samuti leiti Kanada andmete põhjal, et kohustuslik maski kandmine vähendab nädalast juhtude arvu 20–22% võrra⁶.

ECDC soovib deltatüve leviku taustal tõhustada mittefarmatseutiliste meetmete kasutamist, nagu näiteks distantsi jälgimine, maskide kandmine siseruumides ja kogunemistel, kus kohtuvad nii alaealised kui ka nooremad täiskasvanud⁷.

Seega on oluline kasutada üheaegselt erinevaid meetmeid, et takistada viiruse levikut. Rahvusvahelise teaduskirjanduse, Eesti teadlaste ning Terviseameti andmetele tuginedes on ka palju neid, kes ei tea, et nad on viiruse kandjad (n-ö asümptomaatilised või minimaalsete sümptomitega nakatunud), seetõttu on mask vajalik ning asjakohane meede nakkuse leviku pidurdamiseks üldiselt. Seda lisaks ka seetõttu, et viiruse kandja võib olla nakkusohtlik 1–2 päeva enne sümptomite teket.

Kui inimesel ei ole veel sümptomid avaldunud või ta põeb haigust sümptomiteta, levitab ta viirust edasi enese teadmata, muu hulgas lihtsalt rääkides. Rääkides võivad õhuvooluga kanduda suust süljepiisad ja aerosoolid, mis suurendab viiruse levikut rohkem kui lihtsalt hingamine.

Maski kandmisel väheneb risk nakkuse levikuks nii juhtudel, kus haigestunud isik kannab maski, kui ka juhtudel, kus terve inimene kannab maski, sest väheneb võimalik sisse hingatav viiruse kogus. Maski kandmisel väheneb ka võimalik edasikantava viiruse kogus, mida saadakse puutepindadelt, sest mask kaitseb nina ning suud saastunud kätega näo katsumisel.

---

⁵ European Centre for Disease prevention and Control. Technical report. „Using face masks in the community: first update Effectiveness in reducing transmission of COVID-19.“

⁶ <https://www.nature.com/articles/d41586-021-01394-0>

⁷ Threat Assessment Brief: Implications for the EU/EEA on the spread of the SARS-CoV-2 Delta (B.1.617.2) variant of concern. 23 Jun 2021

Ühissõidukis võivad sellisteks pindadeks olla näiteks käsipuud, ukseingid ja muud ühiselt kasutatavad pinnad.

Maski kandmise kohustus kehtestatakse NETS-is sätestatud regulatsiooniga nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamise, inimeste elu ja tervise kaitsmise eesmärgil, arvestades proportsionaalsuse põhimõtet.

Avalikes siseruumides maski kandmise või suu ja nina katmise kohustus on valdavalt isiku jaoks lühiajalise mõjuga. Kõikide nende juhtude jaoks, mil võib tekkida olukord, kus maski ei saa kanda või suud ja nina kinni katta tervislikul või muul kaalukal põhjusel, on sätestatud erandid. Samuti ei kehtestata maski kandmise kohustust nendes tegevustes ja üritustel osalemiseks, kus on eelnevalt nõutud COVID-19 tõendite kontrollimine.

Maski kandmise kohustus ei ole absoluutne, vaid jätab avalikus siseruumis viibivale isikule võimaluse valida, millisel viisil ta oma nina ja suu katab või jätab katmata, kui viimane ei ole tervislikel põhjustel või muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik.

Korralduse punktiga 9 sätestatakse tingimus, et avalikes siseruumides tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Desinfitseerimisvahendite ja –nõuete täitmise osas tuleb lähtuda Terviseameti juhistest, muu hulgas desinfitseerimisvahenditele esitatavate nõuete osas. Järelevalve käigus on tuvastatud desinfitseerimisvahendeid, mis ei vasta nõuetele. Desinfitseeriva või antiseptilise toimega toode on biotsiid, mis kaitseb inimese tervist viiruste ja teiste mikroorganismide eest, vähendades kahjulike mikroorganismide hulka nii, et need ei ohusta inimest. Koroonaviiruste keskkonnastabiilsust hindavate uuringute kohaselt võib viirus säilida erinevatel pindadel kuni 3 päeva.

Desinfitseerimisvahendeid reguleerivad biotsiidiseadus (BS) ja biotsiidimäärus ((EL) nr 528/2012). Eestis on lubatud desinfitseerimisvahendeid kättesaadavaks teha ja kasutada, kui need on saanud asjakohase loa või registreerimistunnistuse biotsiidiseaduse või biotsiidimääruse kohaselt (BS § 8 lg 3), mida väljastab Terviseamet (BS § 6). Registreerimata ja kontrollimata desinfitseerimisvahenditel ei pruugi olla tegelikke desinfitseerivaid omadusi ning seetõttu ei pruugi need kasutajat kaitsta.

Desinfitseerimisvahendid peavad olema märgistatud, pakendatud ja klassifitseeritud kemikaaliseaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008 ning biotsiidiseaduse nõuete kohaselt.

Desinfitseerimisvahendi märgistusel on toodud kasutusjuhend, kus (kätel, pindadel vm) ja kuidas seda on vaja kasutada ning milliste organismide (nt viirused, bakterid) tõrjeks soovitakse vahendit kasutada. Märgistus peab olema eestikeelne ning sellel ei tohi olla teavet, mis eksitaks kasutajat või suunaks teda vahendit kasutama mittesihotstarbeliselt.

Pakendi puhul ei tohi kasutada kuju ega kujundust, mis võiks tõmmata endale laste tähelepanu või eksitada tarbijat. Nõuetekohaselt tuleb märgistada ka kõik desinfektsioonijaamad ja -postid, milles olev desinfektsioonivahend on tehtud üldsusele kättesaadavaks.

Korralduse punktis 10 sätestatakse sisulised tingimused tegevuste läbiviimiseks erinevates valdkondades.

Käesoleva korraldusega ühtlustatakse valdkondadele kehtivad piirangud, edaspidi kehtivad ühetaolised reeglid nii sise- kui ka välistingimustes toimuvatele tegevustele. Rakendatavates meetmetes tehakse erandeid üksikutel juhtudel, näiteks avalikele jumalateenistustele või sise- ja kaitsetegevusele. Samuti ei rakendata üldjuhul seni kehtinud tegevustel osalejate piirarve - sisetingimustes kuni 50 ja välitingimustes kuni 100 isikut.

Edaspidi on lubatud korraldada sportimist, treenimist, noorsootööd, huviharidust, täienduskoolitust ja täiendõpet, spordivõistlusi ning spordi- ja liikumisüritusi, avalikke koosolekuid ja üritusi, sh konverentse, teatrietendusi, kinoseansse, meelelahutusteenuseid, viibida avalikuks kasutamiseks mõeldud spaades ja ujulates ning muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud korralduse III osas toodud nõuete täitmine ning sisetingimustes on lisaks kohustus tagada hajutatus ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. See tähendab, et enne tegevuses osalemist peavad osalejad tõendama oma nakkusohutust, esitades COVID-19 tõendi vaksineerituse, läbipõdemise või varasemalt tehtud negatiivse testi tulemuse kohta. Samuti võib esineda muu erand, mis on kehtestatud täiendavalt punktis 14, näiteks isik on alla 18-aastane. Täiendavalt on loetletud üksikud erandid punktis 10.

Korraldajatel on kohustus kontrollida COVID-19 tõendite ehtsust ja neil olevaid andmeid. Põhjendatud kahtluse korral on tegevuse eest vastutav isik kohustatud tuvastama tõendi või testi esitaja isikusamasuse.

Isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõike 1 kohaselt on isikut tõendav dokument riigiasutuse poolt väljaantud dokument, kuhu on kantud kasutaja nimi ja sünniaeg või isikukood ning foto või näokujutis ja allkiri või allkirjakujutis, kui seadus või selle alusel kehtestatud õigusakt ei sätesta teisiti.

Isikut tõendavaks dokumendiks loetakse:

- 1) isikutunnistust;
- 2) digitaalset isikutunnistust;
- 3) elamisloakaarti;
- 4) Eesti kodaniku passi;
- 5) diplomaatilist passi;
- 6 meremehe teenistusraamatut;
- 7) välismaalase passi;
- 8) ajutist reisidokumenti;
- 9) pagulase reisidokumenti;
- 10) meresõidutunnistust;
- 11) tagasipöördumistunnistust;
- 12) tagasipöördumise luba;
- 13) Euroopa tagasisaatmise reisidokumenti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1953, mis käsitleb Euroopa reisidokumendi kehtestamist riigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus (ELT L 311, 17.11.2016, lk 13–19), tähenduses.

Sama seaduse § 4 kohaselt võib Eesti kodanik või välismaalane oma isikut tõendada ka isikut tõendavate dokumentide seaduses sätestamata kehtiva dokumendiga, kui dokumenti on kantud kasutaja nimi, foto või näokujutis, allkiri või allkirjakujutis ja sünniaeg või isikukood. Alla

nelja-aastase Eesti kodaniku ja välismaalase dokumenti ei pea olema kantud fotot või näokujutist. Alla 15-aastase Eesti kodaniku ja välismaalase dokumenti ei pea olema kantud allkirja või allkirjakujutist.

III osas on sätestatud COVID-19 tõendite kontrollimise regulatsioon, erandid ning muud olulised asjaolud, näiteks andmete töötlemisega seotud põhimõtted. Punktis 10 on sätestatud valdkonnad, kus III osa nõuded on täitmiseks kohustuslikud. Kui punktis 10 pole sätestatud kohustust III osa järgida, siis võib tegevust läbi viia punktis 10 sätestatud korda järgides, arvestades näiteks maski kandmise kohustust.

Välistingimustes võib tegevustes osaleda, kui on täidetud III osas tõendite kontrollimise või testimise nõuded. Kui tegemist on siseruumides toimuva tegevusega, siis lisaks tõendite kontrollimisele või testimisele tuleb tagada hajutatud ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Kui tegevuse eest vastutav isik kontrollib isikute nakkusohutust, võib nimetatud korda järgides üritustel ja tegevustes osaleda siseruumides 6000 isikut ning välistingimustes 12 000 isikut.

Arvestades koroonaviiruse leviku hetkeolukorda ja vaktsineerituse taset Eestis jätab kontrollitult erinevate tegevuste ja ürituste läbiviimine võimaluse hoida ühiskonda avatuna. Ka kontrollitud ürituste läbiviimine jätab kõigile inimestele osalemise võimaluse, nakkusohutust on võimalik tõendada nii vaktsineerituse, COVID-19 läbipõdemise kui ka eelnevalt tehtud negatiivse testi tulemuse abil.

Kehtestatavad meetmed on läbi valdkondade ühetaolised, mistõttu on nii korraldajatel kui ka inimestel lihtsam kehtivaid meetmeid mõista. Seetõttu on erandid ette nähtud üksnes väga põhjendatud juhtudel ning neid lisades peab arvestama võrdse kohtlemise põhimõtet.

Kui on tegemist välitingimustes toimuva piiramata territooriumiga avaliku üritusega, siis osalejate arvule piirangut ei seata, samuti ei ole siis nakkusohutuse kontrollimise kohustust. See kehtib näiteks selliste avalike ürituste korraldamise kohta, mis toimuvad ühes linna asumis või kogu asustusüksuses, kus inimesed on pidevas liikumises ning ei ole võimalik määratleda kindla koha ja osalejatega üritust või tegevust. Samuti võimaldab erand korraldada avalikke koosolekuid välitingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud ühiskondlikus ruumis.

Kui üritus või tegevus on jaotatud mitme territooriumi vahel, millest üks tegevuse osa toimub määratlemata territooriumil ehk piiramata alal (nt linnatänavatel, looduses, metsas või rannal või üle Eesti), siis piiranguid piiritlemata alal toimuvale tegevusele ei kohaldata. Samas, kui ürituse üks osa toimub piiramata alal ning sama ürituse teine osa toimub konkreetses asukohas ehk piiritletud alal, kus toimub piletite kontroll, toitlustamine, kontsert, kogunemine või muu sarnane tegevus, siis viimasele rakendatakse COVID-19 tõendite kontrollimise nõuet.

Seega, kui tegemist on suure alaga, kus tegevus toimub, ja see ei eristu muust tavapärasest ühiskondlikust ruumist, siis tõendite nõuet ei rakendata. Samu põhimõtteid tuleb rakendada ka välitingimustes spordivõistluste ja -ürituste juures, kus on kasutatud välitingimustes piiramata ala erisust. Kuid piiratud alaks tuleb lugeda nt stardikoridori, enne stardikoridori sisenemist toimuv võistlejate kontroll, numbrite väljastamine jm. See tähendab, et isegi kui võistlus ise toimub nt piiramata alal - metsas või linnatänavatel, siis enne starti tuleb korraldajatel eelnev nakkusohutuse kontrollimine tagada.

Restoranides, kohvikutes jt teistes avalikes toidlustuskohtades kohapeal süües kehtib edaspidi samuti eelnev nakkusohutuse tõendamise kohustus. Nõuet ei rakendata ette tellitud toidu kaasa ostmisel või kullerteenuse osutamisel või siseriiklikul reisijatevedu tegevas parvlaevas või matusetalitusel. Kuid sellisel juhul, kuna eelnevalt COVID-19 tõendeid ei kontrollita, on klientidel või kulleritel sisetingsimustes maski kandmise kohustus. Samuti tuleb sisetingsimustes tagada hajutatud ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Seega, kui soovitakse edaspidi toidlustusteenust osutada, siis on lubatud kohapeal tarbimine üksnes juhul, kui on tagatud COVID-19 tõendite kontrollimine. Juhul, kui klient ostab toitu kaasa, võib ta toidlustusettevõttes viibida ja liikuda üksnes seni, kuni talle on toit üle antud. Kui toimub kaasamüük, siis on keelatud kohapeal toitu tarbida, kui tõendit pole kontrollitud.

COVID-19 tõendite esitamise ja kontrollimise kohustust ei ole kauplustes, sealhulgas toidukauplustes ja teistes esmatarbekauplustes, apteegis, telekommunikatsiooniga seotud teenuste osutamisel või mobiiliparanduse teenuse osutajate juures ning pangandusteenuste osutamisel jne. Kuid nii poodides kui ka erinevates teenuse osutamise kohtades (nt pangad, postkontorid, ilusalongid) tuleb tagada inimestevaheline hajutatud või käte desinfitseerimise võimalus. Klientide poolne kohustus on kanda maski.

Kui kaubanduskeskuses on erinevad teenuse osutamise kohad, millele on kehtestatud COVID-19 tõendi esitamise kohustus, näiteks kino, spordiklubi või restoran, tuleb nimetatud teenuse osutamise kohtades see enne tegevuses osalemist esitada. Kaubanduskeskuse üldkasutataval alal liikudes tuleb järgida maski kandmise nõudeid.

Kehtima jäävad avalikele jumalateenistustele ja teistele avalikele usulistele talitustele kehtestatud tingimused. Nende tegevust täiendavalt ei piirata võrreldes kehtiva korraldusega. Sisetingsimustes avalikud jumalateenistused ja teised avalikud usulised talitused on lubatud, kui osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut või on tagatud kuni 50% täituvus ning täidetud on hajutatuse, desinfitseerimise võimaluse ja maski kandmisega seotud nõuded. Välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud jumalateenistused ja teised avalikud usulised talitused on lubatud, kui osalejate arv on kuni 100 isikut. Kui osalejate arv ületab nimetatud piire, tuleb kontrollida osalejate nakkusohutust. Samuti tuleb tagada COVID-19 tõendite kontrollimine, kui pühakojas toimub muu avalik üritus, nt kontsert.

COVID-19 tõendite kontrollimine laieneb täiendkoolitusele, huviharidusele ja -tegevusele. Täiskasvanute koolituse seaduse § 1 lõike 4 kohaselt on täienduskoolitus väljaspool tasemeõpet õppekava alusel toimuv eesmärgistatud ja organiseeritud õppetegevus. Täienduskoolituste alla kuuluvad ka kõik tööturukoolitused, mida viiakse läbi üksnes individuaaltegevuste või -õppena. Huvihariduse ja -tegevuse alla ei kuulu inimeste iseseisev kogunemine näiteks huvikooliväliselt laulmisega tegelemiseks või käsitööringiks kohalikus rahvamajas. Kuivõrd tegevuse toimumise koha näol on tegemist avaliku siseruumiga, tuleb seal järgida korralduses avalikule siseruumile kehtestatud reegleid.

Käesoleva korraldusega ei kehtestata teistele haridusastmetele täiendavaid piiranguid, sest Vabariigi Valitsuse eesmärk on hoida haridussüsteemi avatuna, selle piiramisel on pikaajalised ja negatiivsed mõjud. Seetõttu kiitis Vabariigi Valitsus heaks korralduse, millega lihtsustati kuni 18-aastastele ja õpilastele, kes saavad algava õppeaasta jooksul 19-aastaseks, COVID-19 lähikontaktse karantiinikohustust.

Muudatuse eesmärk on võimalikult vähe häirida laste ja noorte tavapärasest kooliõpet, kuid samas tagada COVID-19 haigestunuga kokku puutunud õpilaste nakkusohutuse kontroll. Alates 1. septembrist ei pea üldharidus- või kutsekoolide vaksineeritud õpilased jääma pärast lähikontakti koroonahaigega karantiini. Vaksineerimata õpilased peavad karantiini vältimiseks end koolis testima, mida tehakse võimalikult lapsesõbralikul viisil ja üldjuhul koolikeskkonnas.

Kuivõrd spaades või veekeskustes viibides kasutatakse sise- ja välistingimustes näiteks samu riietus- ja tualettruume, siis kehtivad ühesugused nõuded nii sise- kui ka välistingimustes asuvatele spaadele, veekeskustele ja ujulatele ja ka teistele tegevustele. Kohusust eelnevalt kontrollida COVID-19 tõendit ei kohaldata nt punkti 11 kohaselt kohaliku omavalitsuse korraldatud saunateenusele, mida pakutakse inimestele, kellel kodus pesemisvõimalused puuduvad. Tegemist on esmavajaliku hügieenitingimuste tagamisega, mistõttu ei saa sellele juurdepääsule seada täiendavaid tingimusi. Samuti ei rakendu eelnev COVID-19 tõendi kontrollimise kohustus nt sotsiaalsele rehabilitatsiooniteenusele, kui seda korraldatakse avalikuks kasutamiseks mõeldud ujulas.

Kaubandustegevusele ja teiste teenuste osutamisele, sealhulgas majutusteenuse osutamisele nimetatud põhimõtteid ei rakendata. Samas on oluline märkida, et kui majutusteenuse osutaja on tegev ka spaana, veekeskusena või ujulana, siis käesolevad meetmed rakenduvad vaid spaa, veekeskuse ja ujula kohta, kus tuleb eelnevalt kontrollida isikute nakkusohutust. Samuti juhul, kui hotell või puhkekeskus pakub ruume konverentside, seminaride korraldamiseks ja meelelahutuse korraldamiseks, tuleb neil üritustel osalemise eelselt korraldada COVID-19 tõendite kontrollimine.

Erandina ei rakendata eelnevat nakkusohutuse kontrollimise kohustust nt sportimise, treenimise, täienduskoolituse ja täiendõppe läbiviimisel riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele. Neis valdkondades arvestatakse kehtivate meetmete ja piirangutega iga päev, kuid nt rahvusvahelise koostöö raames võib olla takistusi meetmete rakendamisel.

Samuti ei laine loetletud valdkondades COVID-19 tõendite kontrollimise kohustus puuetega inimeste tegevustele. Puude mõiste defineerimisel lähtutakse puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus (PISTS) § 2 lõikes 1 toodud definitsioonist. Eelduseks ei ole, et tegevuses osalejatel on puude raskusaste määratud. See tähendab, et viies läbi nt puuetega inimestele suunatud treeninguid või spordivõistlusi, ei pea eelnevalt COVID-19 tõendeid kontrollima. Erisus puudutab ka nt Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse tegevust.

Kuigi vaksineerituse osakaal ka puudega inimeste seas suureneb ja testimise võimalused on kättesaadavad, siis tingimuste seadmine tegevustes osalemiseks võib paljude puhul saada takistuseks ning olla loobumise põhjuseks.

Jätakuvalt ei pea COVID-19 tõendeid kontrollima ka toitlustusasutuses, mis on siseriiklikul reisijateveol kasutatava parvlaeva pardal. Olemuslikult on tegemist ühistranspordiga, kus toitlustusala ei ole eristatav muudest reisijatele mõeldud aladest. Küll tuleb neil aladel kanda maski ning tagada inimestevaheline hajutatatus.

Täielik erandite loetelu on kehtestatud eraldi alapunktis ning sinna kantakse üksnes tegevusi ja isikuid, kellel on see põhjendatud. Seega ei ole erandite loetelu täiendamine põhjendatud olukorras, kus COVID-19 tõendite esitamine on keeruline või ei soovita seda muul põhjusel teha.

Korralduse punktis 11 sätestatakse põhimõttelised lähtealused, mida tuleb arvestada punktis 10 sätestatud või käesolevas korralduses kehtestatud nõuete täitmisel.

Punktis 10 sätestatud piiranguid ja meetmeid kohaldatakse tegevust läbiviiva isiku ja tema püsiva majandustegevuse asukoha kohta. See tähendab, et kui toitlustusettevõttel on püsiv majandustegevuse koht, kus toimub tavapärane toitlustamine, siis nimetatud asukohas on sõltumata eesmärgist COVID-19 tõendite kontroll kohustuslik.

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 16 kohaselt loetakse isiku tegevuskohaks tema püsiva ja kestva majandus- või kutsetegevuse kohta. Käesoleva korralduse tähenduses loetakse püsivaks majandustegevuse kohaks asukohta, kus majandustegevusele on avalik ligipääs määratlemata isikutele.

Samas, kui teenust osutatakse füüsilisele isikule tema kodus, siis võimaldatakse näiteks pidada oma isiklikus elukohas sünnipäeva või muud tähtpäeva ning tellida sinna toitlustaja või muu meelelahutusteenuse osutaja. Kui korraldatakse avalikku üritust, millele on ligipääs määratlemata isikutel, siis kohaldatakse avaliku ürituse korraldajale kehtestatud nõudeid.

Näiteks, kui teatri ühes saalis on ettevõtte tellitud jõuluetendus ja teises saalis toimub avalik jõuluetendus, siis COVID-19 tõend tuleb esitada mõlemal üritusel osalemiseks. Kui ettevõtte kutsub teatrigrupi töökohale saali etendust andma, siis ei nakkusohutuse kontrollimise kohustust ei ole.

Kui üritus korraldatakse hotellis asuvas konverentsisaalis, siis tuleb eelnevalt osalejate COVID-19 tõendeid kontrollida. Samuti tuleb eelnevalt osalejate nakkusohutust kontrollida siis, kui kontsert toimub kontserdisaalina kasutatavas tegevuskohas või toitlustusasutuses. Kui füüsiline isik korraldab kontserdi oma koduhoovis ja piletiraha ei küsi, siis on tegemist eraüritusega ning ei pea kontrollima ka tõendeid.

Samuti tähendab see, et kui majandustegevust viiakse läbi hoone sees piiritletud alal, näiteks mõnes ruumis, siis kohaldatakse nõudeid kogu tegevusega seotud ruumide või asukoha kohta, kus konkreetset majandustegevust läbi viiakse, mille tegevusele on kehtestatud piirangud. Üldjuhul on näiteks kaubanduskeskuses mitmeid majandustegevusi, seega kohaldatakse igale majandustegevusele neid reegleid, mis on sätestatud punktis 10.

Lubatud ei ole ruumipõhine arvestus, vaid põhimõtteid rakendatakse majandustegevuse või muu tegevuse püsiva majandustegevuse asukoha kohta isegi juhul, kui ruume on mitu (nt mitu teatrisaali).

Juhul, kui majandustegevus hõlmab mitut tegevust, tuleb rakendada vastavaid nõudeid, mis on punktis 10 sätestatud. See tähendab, et näiteks kaubanduskeskuse toidupoes ei ole nõutav COVID-19 tõendite esitamine, kuid see on kohustuslik toitlustusettevõttes, kinos, teatris, meelelahutuses, sealhulgas piljardisaalis või kasiinos või laste mängutoas.

Lisaks loetletud tegevustele loetakse meelelahutusteenuseks parvsaunu, peobusse või teisi vaba aja ning meelelahutusega seotud tegevusi. Kuivõrd osaliselt on meelelahutusteenused kaetud kinodele, muusikaüritustele, teatritele kehtestatud meetmete ja piirangutega, siis täiendavalt loetakse meelelahutuseks hasartmängude korraldamist, lõbustusparke või mängusaale.

Kui kaubanduskeskuses toimub avalik üritus, siis tuleb tegevuse asukohas kohaldada avalikule üritusele kehtivaid reegleid.

Samuti lahendatakse korraldusega erapidude korraldamine erinevates toitlustusasutustes või muudes asukohtades, millele on kehtestatud piirangud. Edaspidi, kui korraldatakse erapidu toitlustusasutuses, on tõendite kontrollimine kohustuslik toitlustusettevõtte püsivas asukohas. See tähendab, et kui toitlustusettevõtte teostab *catering*'i või toob toidu näiteks ettevõtte töötajatele kontorisse, siis ei ole tõendite kontrollimine kohustuslik. Kui töötajad või isikud viibivad mis tahes põhjusel toitlustusettevõtte püsivas majandustegevuse kohas, siis tuleb kontrollida COVID-19 tõendeid. Seega, kui näiteks reserveeritakse toitlustusasutus eraürituse pidamiseks, siis on tõendite kontrollimine vajalik toitlustusettevõtja poolt. Sarnast lähenemist tuleb kasutada ka eraürituste tarbeks näiteks teatri-, kinosali või konverentsiruumi rentimise puhul.

COVID-19 tõendite kontrollimine ei ole vajalik, kui eraisik peab oma isiklikku tähtpäeva oma elukohas ning tellib sinna toidu või muu meelelahutuse.

Täiendavalt kehtestatakse põhimõtte, mille kohaselt piiranguid ja meetmeid ei kohaldata üldjuhul füüsiliste isikute tegevusele, kui tegevus on suunatud määratletud isikutele ja tegevus ei ole seotud tulu teenimisega. Määratletud isikute all mõeldakse füüsilise isiku lähikondlasi, sõpru või tuttavaid ning selles tegevuses ei osale juhuslikke isikuid. See tähendab, et näiteks punkti 10 alapunktis 1 sätestatud sportimist võib läbi viia perekondlikult või kindlaks määratud isikute ringis. Piiranguid ei kohaldata perekonnale, mille liikmed treenivad iseseisvalt välitingimustes koos.

Nii on ka edaspidi lubatud üksi või koos kaaslastega sportimine ja treenimine, kui tegemist ei ole nt mõne klubi või muu organisatsiooni poolt korraldatud tegevusega, millega kaasneb ka majanduslik tulu. Kui tegevusega kaasneb tulu teenimine, tuleb rakendada punktis 10 sätestatud piiranguid, sest sellisel juhul võib olla tegemist isikutega, kes igapäevaselt omavahel ei lävi, ning tõstavad seetõttu riski koroonaviiruse levikuks.

Täiendavalt kehtestatakse põhimõtte, mille kohaselt käesolevas korralduses kehtestatud piiranguid ja meetmeid kohaldatakse üksnes punktis 10 nimetatud valdkondades avaliku ülesande täitmise käigus seaduse, välislepingu või Euroopa Liidu Nõukogu või Euroopa Komisjoni otsekohalduva õigusaktiga ettenähtud kohustuse täitmisel, välja arvatud riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse poolt korraldatud sotsiaalteenus. See ei välista, et sotsiaalteenuse osutamisel on kehtestatud täiendavad ohutusabinõud koroonaviiruse leviku tõkestamiseks.

See tähendab, et kui õigusaktist tuleneb kohustus osutada mõnda teenust, siis on kohustus järgida punktis 10 sätestatud nõudeid (näiteks Töötukassa pakutav täiendkoolitus). Samas ei kohaldu piirangud näiteks kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud saunateenusele, mis on vajalik isikliku hügieeni tagamiseks. Tegemist on esmavajaliku hügieenitingimuste tagamisega.

Samas välistatakse sellega piirangute ja meetmete kohaldamine teistele avalikele teenustele, mida ei ole loetletud punktis 10. See tähendab eelkõige seda, et kui tegevuse tööprotsessid ja menetlus on kehtestatud õigusakti alusel, võivad näiteks riigiasutused kehtestada täiendavaid piiranguid nakkusohutuse vähendamiseks, kuid samas peab olema tagatud õigusaktides sätestatud korras kõikide isikute teenindamine ja avalike teenuste kättesaadavus.

Kuivõrd haldusmenetlus on üldjuhul vabas vormis, siis peab olema tagatud kõikide isikute teenindamine füüsiliselt ameti teenindussaalid. Samas säte ei piira ametil kehtestada täiendavaid ohutusnõudeid koroonaviiruse leviku tõkestamiseks.

Punktis 12 sätestatakse Vabariigi Valitsusel anda eriluba tegevuste korraldamiseks, mis erinevad käesolevas korralduses sätestatud tingimustest.

Taotlust menetletakse vastava valdkonna ministeeriumi ettepanekul.

Terviseametil on õigus määrata tegevuse toimumiseks vajalikud tingimused, arvestades epidemioloogilist olukorda tulenevalt NETS-ist. Siia kuuluvad näiteks täpsemad nõuded testimisele, isolatsiooninõuded ja muud usaldusmeetmed. Ilma Terviseameti kooskõlastuseta Vabariigi Valitsus eriluba ei anna.

Tegevuse eest vastutav isik peab Terviseametile esitama aegsasti enne ürituse toimumist COVID-19 leviku tõkestamiseks koostatud riskide maandamise plaani.

Võimaldamaks Terviseametile piisav ja mõistlik aeg riskide hindamise ja maandamise plaaniga tutvumiseks ning arvamuse andmiseks, on soovitatav see Terviseametile esitada vähemalt 30 päeva enne ürituse planeeritavat toimumist. Samuti tuleb arvestada, et täiendav aeg võib kuluda Vabariigi Valitsusel taotluse menetlemiseks.

Lisaks on ürituse toimumise eelduseks kohaliku omavalituse üksuse, kus üritus toimub, seisukoht ürituse toimumise kohta, mis võtab arvesse kõiki avaliku ürituse korraldamise tingimusi, muu hulgas nakkuse võimaliku leviku takistamiseks vajalikke meetmeid. Kohaliku omavalitsuse üksuse, kelle haldusterritooriumil vastav üritus toimub, kaasamine on vajalik tulenevalt NETS-i § 18 lõikest 6, mille kohaselt Terviseamet teeb koostööd kohaliku omavalitsuste üksustega nakkushaiguste ennetamiseks, seireks, leviku tõkestamiseks ja tõrjeks.

Vabariigi Valitsus ei anna erilube selliste ürituste korraldamiseks, kus tõendeid ei kontrollita, kui selleks puudub väga kaalukas põhjus. Tõendite kontrollimise keerukus ei ole nimetatud põhjendus. Juhul, kui esineb oluline ja kaalukas põhjendus, siis antakse eriluba üksnes siis, kui osalejate arv ületatakse ehk kui siseruumides on rohkem kui 6000 isikut ja välistingimustes rohkem kui 12 000 isikut või kui põhjendatud juhtudel on vajalik üritustel osalevate väliskülaliste puhul rakendada tavalisest erinevaid eneseisolatsioonimeetmeid.

III osa

Kontrollitud tegevuste korraldamisega seotud piirangud ja meetmed

Korralduse punktidega 13–17 sõnastatakse uuesti kehiva korralduse punktid 20¹⁶–20²⁰, milles sätestatakse nakkusohutust tõendavate tõenditega tegevustes osalemise korraldus, kui soovitakse rakendada sisetingimustes 6000 isiku ja välistingimustes 12 000 isiku piirmäära.

Käesoleva korraldusega ei tehta põhimõttelisi muudatusi, mis on kehtinud korralduses nr 282.

Samas on näiteks võrreldes kehtiva korraldusega täiendatud erandite nimekirja, kes võivad ilma nakkusohutust tõendamata tegevustes osaleda.

Võimalus korraldada suurema osalejate arvuga üritusi, kontrollides osalejate nakkusohutust, on kehtinud erinevate piirmääradega alates 14. juunist 2021. a. Seni on erinevatele tegevustele ja

üritustele kehtinud kõrged osalejate piirarvud, mistõttu ei ole enamikul tegevuste korraldajatel olnud vajadust tõendeid kontrollida. Võrreldes varasema regulatsiooni kehtestamise ajaga on elanikkonna vaktsineeritus palju suurem, samuti on vaktsineerimine kättesaadav kõigile täiskasvanutele ning noortele alates 12. eluaastast. Vaktsineerimine on inimestele jätkuvalt tasuta. Seega suureneb järjest nende inimeste osakaal, kellel on võimalik enda nakkusohutust tõendada, esitades vaktsineerimistõendi.

Piirangu eesmärk on võimaldada korraldada ja läbi viia tegevusi, mis oleksid kõigi osalejate jaoks võimalikult nakkusohutud ning turvalised. Nakkusohutuse kontrollimine, sealhulgas vaktsineeritute ja läbipõdenute hulga kasv, võimaldab hoida ühiskonda võimalikult avatuna ning majandustegevust jätkata.

Nakkusohutuse tõendamist enne üritustel osalemist ja toitlustuskohtades rakendatakse paljudes Euroopa Liidu liikmesriikides. Avalikele allikatele ja Euroopa Liidu andmetele tuginedes rakendas 27. juuli 2021. a seisuga nakkusohutuse tõendamise kohustust restoranides ja baarides 13 liikmesriiki. 10 liikmesriiki on eelneva tõendi esitamise kohustuse kehtestanud kultuuriasutusse, sh teatrisse, kinno, muuseumisse sisenemisel. Tõendeid ei rakenda üksikud riigid.

Eestil ja teistel Euroopa Liidu liikmesriikidel valmisid juuliks üle Euroopa Liidu ühtsetele standarditele vastavalt kolm COVID tõendit: EL-i digitaalne immuniseerimise tõend, EL-i digitaalne negatiivse PCR testi tõend ja digitaalne COVID-19 läbipõdemise tõend. Tõenditel olev QR-kood on loetav vastava rakendusega.

Lisaks võib EL-i digitaalset tõendit näidata nii seadmest (nt telefon) kui ka printituna. Samuti võib tegevuses osalemiseks ja toitlustusasutuses viibimiseks esitada teisi digisertifikaadiga samaväärseid tõendeid (nt paber kandjal immuniseerimispass, välisriigis väljastatud tõend), millega on võimalik tõendada enda vaktsineeritust, läbipõdemist või negatiivset testi tulemust.

Tegevuse eest vastutav isik ei tohi kasutada tõendite kontrollimiseks ebausaldusväärseid rakendusi, mis andmeid ise salvestada ja edastada võivad, ning eelistada tuleks riigi poolt loodud kontroll.digilugu.ee rakendust.

See tähendab, et andmeid töödeldakse üksnes kontrolli eesmärgil ning tegevuse eest vastutaval isikul ei ole õigus andmeid mis tahes ajahetkel säilitada, välja arvatud juhul, kui isik annab selleks isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud korras nõusoleku või esineb muu õiguslik alus andmete säilitamiseks isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt.

Vastutaval töötlejal on kohustus järgida kõiki isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid nõudeid andmete töötlemisel. Juhul, kui isikuandmete töötlemise nõudeid rikutakse, teostab vastavat järelevalvet Andmekaitse Inspektsioon. Samuti lasub tegevuse eest vastutaval töötlejal andmete töötlemise nõuete rikkumise eest võimalik tsiviilvastutus.

Nakkusohutuse tõendamise kohustus on isikul, kes osaleb tegevuses. Samuti ei ole korraldajal enne ürituse või tegevuse algust kohustust tagada osalejatele antigeeni kiirtestiga testimise võimalust, välja arvatud juhul, kui ta seda teostab vabatahtlikult Terviseameti juhiseid järgides.

Kui korraldaja siiski pakub näiteks enne teatrietendust või restorani sisenemisel testi tegemise võimalust, peab ta järgima Terviseameti vastavaid juhiseid. Testi tegemise kulu katab inimene,

kes soovib osaleda üritusel või tegevuses, välja arvatud juhul, kui tegevuse korraldaja vabatahtlikult pakub testimise võimalust ja selle kulu katmist.

Tegevuse eest vastutaval isikul on siiski endiselt kohustus kontrollida negatiivse testi või muu tõendi olemasolu. Seega peab tegevuse eest vastutav isik kontrollima enne teenindamist, kas testi tulemus on negatiivne ja vastab järgmistele tingimustele:

- 1) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 antigeen-RTD test peab olema tehtud kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist;
- 2) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR test peab olema tehtud kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist.

Kui tegevuses osalev isik ei ole tingimusi täitnud, siis võib tegevuse eest vastutav isik korraldada SARS-CoV-2 antigeen-RTD testiga testimist tegevuse asukohas Terviseameti juhiste kohaselt. Tegevuses osalemiseks peab nimetatud testi tulemus olema negatiivne. Samuti on nõuded täidetud, kui isik on teinud Terviseameti juhiste kohaselt üldapteegi tegevusloa omaja juures enesetestimiseks mõeldud SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi, mille tulemus peab olema negatiivne ning mis peab olema tehtud kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist.

Testimise võimaldamine just apteekides on mõistlik, sest apteek on nii tervishoiu- kui ka majandusettevõtte, kus teenuse korraldamisel on prioriteediks nii abivajaja tervis kui ka heaolu. Samuti on apteegiteenus patsientidele kättesaadav. Apteekides enesetestimise sujuvamaks läbi viimiseks töötatakse täpsem korraldus välja Terviseameti juhisenähtena või täiendatakse Terviseameti juhiseid enesetestimise kohta.

Tegevuse eest vastutavaks isikuks loetakse isikut, kes vastutab majandustegevuse ja igapäevase korralduse ning tegevuse juhtimise eest. Tegevuse eest vastutav isik on füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis on seotud tema majandus- või kutsetegevusega. Tegevuse eest vastutav isik ning tegevuses osalev füüsiline isik on kohustatud käesolevas korralduses sätestatud nõudeid täitma ning vastavat järelevalvet teostab Terviseamet. Tegevuse eest vastutavaks isikuks loetakse ka näiteks avaliku ürituse korraldajat. Tegevuses osalevaks isikuks loetakse eelkõige külastajat, pealtvaatajat, osalejat või klienti.

COVID-19 vaktsineeritust, läbipõdemist, PCR või antigeeni kiirtesti tulemust tuleb kontrollida kõikidel isikutel, kes tegevuses osalevad. See tähendab, et kui restorani tuleb 10-liikmeline seltskond, siis peab kontrollima kõigi 10 isiku nakkusohutust. Kui isik ei tõenda oma nakkusohutust, puudub tal õigus tegevuses osaleda, kui ta soovib kohapeal tarbida toitu või jooki.

Korralduse punktis 14 on toodud loetelu, kellel on õigus kontrollitud üritustel osaleda. Lisaks vaktsineeritutele ja COVID-19 läbipõdenutele ja negatiivse testi tulemuse esitanutele sätestatakse korraldusega erandid, kelle puhul ei pea eelnevalt nakkusohutust kontrollima. Kui isiku õigus osaleda tekib näiteks sellest, et ta on alla 18-aastane, siis peab tegevuse eest vastutav isik kontrollima nimetatud asjaolu ilmnemist.

Seega enne üritusel või tegevuses osalemist või söögikohta minemist ei pea nakkusohutust tõendama alla 18-aastane isik. See tähendab, et ta ei pea esitama tõendit negatiivse COVID-19 testi kohta, samuti ei nõuta talt tõendit vaktsineerituse või COVID-19 läbipõdemise kohta. Kui vaktsineeritusega hõlmatud alla 18-aastaste seas suureneb ning noortel on ajaliselt olnud võimalus ka teise vaktsiinidoosi saamiseks, vaadatakse kehtestatav vanusepiir üle ning vajaduse korral seda korrigeeritakse.

Töökeskkonnas tagatakse nakkusohutus töökeskkonna hindamise ja riskianalüüsis tuvastatud riskide maandamiseks sobivate meetmete abil. Vastavad meetmed näeb ette tööandja või tööd korraldav isik tervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel. Sealhulgas peab riske maandama ka füüsilisest isikust ettevõtja ja teenuseosutaja.

Kontrollitud tegevustes võib osaleda erivajadusega isik, kelle puhul ei ole tema tervislikust seisundist tulenevalt testimine mõistlik. Tegemist ei ole absoluutse tingimusega, mille kohaselt erivajadusega isikud ei pea eelnevalt oma nakkusohutust tõendama. Kuid olukorras, kus vaksineerimine ei ole nt inimese tervises seisundist tulenevalt soovituslik ning testimist ei ole ohutu inimese erivajadusest tulenevalt läbi viia, on võimalik erandit rakendada.

COVID-19 tõendi või testimise nõuete täitmise eest vastutab tegevuses osalev isik, välja arvatud juhul, kui testimist korraldab tegevuse eest vastutav isik.

Juhul, kui kavandatakse korraldada näiteks avalikku üritust, spordivõistlust või spordi- ja liikumisüritust, mille tingimused erinevad sätestatud tingimustest ning mis on ülekaaluka riikliku või avaliku huviga, kohaldatakse korralduse punkti 12. Viimane puudutab näiteks isikute hulka, kes on lubatud tegevuses osalema. Samas on sisetingimustes 6000 ja välistingimustes 12 000 osaleja piirmäär piisavalt kõrge ning ei sea takistusi enamiku ürituste korraldamisele. Piirmääradest suuremate ürituste korraldamine peab nakkusohu kasvu tingimustes olema põhjendatud.

6000 ja 12 000 isiku arvulised piirangud on kehtestatud ühe kalendripäeva kohta ühe ürituse jaoks, sest ka mitmepäevaste ja mitmes asukohas toimuvate tegevuste, näiteks festivalide puhul, on oluline, et lubatud isikute arv, kes kokku puutuvad, oleks ühtselt piiritletud.

Ühe kalendripäeva kohta tähendab, et neid nõudeid saab rakendada üksnes ühel kalendripäeval. Kui üritus või tegevus või teenuse osutamine kestab mitu päeva, peab igal päeval kontrollima uuesti tõendeid või märgistama osalejad (nt käepaelaga) selliselt, et pikem tõendi kehtivus on muul viisil tuvastatav.

Regulatsiooni ei rakendata üritustele, mis on hajutatud erinevate asukohtade vahel, näiteks linnaruumis toimuvatele üritustele, nt Vanalinna Päevad ehk üritused, kus inimesed liiguvad ühest tegevuskohast teise.

Viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmeid tuleb vaadelda kogumis ning pidada silmas, et piirangud on inimeste jaoks ühetaolised ega sõltu pakutava teenuse sisust. Lähtutakse põhimõttest, et kui inimesed tarbivad kultuuri-, spordi-, meelelahutus- ja teisi sarnaseid teenuseid piiramatul ajajooksul, suureneb võimalus, et pikema aja jooksul kasutatakse mitmeid teenuseid ning viibitakse erinevates teenuse osutamise kohtades, mis võivad asuda erinevates Eesti piirkondades. Viimane suurendab inimestevaheliste kontaktide arvu ning nakkuse leviku võimalusi. Lisariskina võib näiteks öise meelelahutusega kaasneda liigne alkoholi tarbimine. Arvestatud on seniste puhangute alguskoldeid ja neist lähtunud lähikontaktsete hulka ning asjaolu, et pikalt siseruumis viibides ja alkoholi tarbides võib väheneda ohutusmeetmete rakendamine.

6000 ja 12 000 isiku piirang riivab ettevõtlusvabadusõiguse kaitseala, kuid on arvestades kehtivat olukorda vajalik, proportsionaalne ja kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi PS). Piirangu kehtestamisel on analüüsitud nii majanduslike (ettevõtjate) huvide kui

ka sotsiaalsete huvide, põhiseaduslike väärtuste (sh inimeste tervise kaitse, avaliku korra ja turvalisuse tagamine) ja isikute põhiseaduslike õiguste tasakaalustamise vajadust.

PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas PS-ga. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõte tuleneb PS § 11 teisest lausest, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute seadmine avalikes huvides.

PS § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjustest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane.

Mida intensiivsem on ettevõtlusvabadusse sekkumine, seda mõjuvamad peavad aga olema sekkumist õigustavad põhjused (Riigikohtu 10.05.2002 otsus nr 3-4-1-3-02, punkt 14, Riigikohtu 06.07.2012 otsus nr 3-4-1-3-12, punkt 51). Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on isikute piirarv sisetingimustes 6000 ja välistingimustes 12 000 õiguspärane ning proportsionaalne. Samade põhimõtete kohaselt on testide ja tõendite kontrollimise kohustus põhjendatud.

PS § 12 sätestab üldise võrdsuspõhiõiguse ja diskrimineerimiskeelu. See tähendab, et ilma mõistliku ja asjakohase põhjendusega ei tohi isikuid erinevalt kohelda. Võrdselt tuleb kohelda võrreldavaid grupe. Praegu on võrreldavateks gruppideks ühelt poolt isikud, kes on COVID-19 haiguse vastu vaktsineeritud või sellega võrdsustatud, selle läbi põdenud või teinud kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist negatiivse tulemusega PCR testi või kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist negatiivse tulemusega kiirtesti või esineb muu erandite loetelus sätestatud asjaolu, ja teiselt poolt isikud, kes ühelegi eelnimetatud kriteeriumile ei vasta, pidades muu hulgas silmas, et tegevuste korraldajatel tuleb tagada isikutele võimalus tegevuses osaleda ka juhul, kui osaleja vanusest või muudest objektiivsetest põhjustest lähtuvalt ei ole vaktsineeritus, läbipõdemine või testi tegemine tõendatud või mõistlik. Näiteks olukordades, kui isiku erivajadusest tulenevalt tekitab testi tegemine talle ebamugavusi või psüühikahäirest tulenevalt ei ole võimalik tagada turvalist proovivõtmist.

Tõendite kasutamine võimaldab kohelda COVID-19 negatiivse testitulemuse saanud, selle läbipõdenud või selle vastu vaktsineeritud või vaktsineerituga võrdsustatud isikuid erinevalt võrreldes teistega, kellel eespool nimetatud tulemusi tõendada ei ole või kes ise ei soovi nimetatud asjaolusid kinnitada.

Haiguse läbipõdenud, vaktsineerimiskuuri läbinud või vaktsineeritud isiku tingimused on sätestatud korralduses. Isik loetakse haiguse läbi põdenuks, vaktsineerimiskuuri läbinuks, kui ta:

- 1) on läbi põdenud COVID-19 haiguse ning diagnoosi kinnitava SARS-CoV-2 testi tegemisest või diagnoosi kinnitamise kuupäevast ei ole möödunud rohkem kui 180 päeva;
- 2) on läbinud COVID-19 haiguse vastase vaktsineerimise kuuri, saavutanud viimase vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta;

3) on COVID-19 haiguse läbipõdemise järel saanud ühe doosi vaktsiini, saavutanud vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta või ta on pärast esimese vaktsiinidoosi saamist haigestunud COVID-19 haigusesse, on COVID-19 haiguse läbi põdenud ning diagnoosi kinnitava SARS-CoV-2 testi tegemisest või diagnoosi kinnitamise kuupäevast ei ole möödunud rohkem kui üks aasta. Juhul, kui isik haigestub COVID-19 haigusesse kahe nädala jooksul pärast esimese vaktsiinidoosi saamist, kohaldatakse tema suhtes läbipõdenute kohta punktis 1 sätestatud.

Maksimaalse kaitse saabumise ajaks loetakse vastavalt tootja juhistele Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty puhul 7 kalendripäeva pärast teist vaktsiinidoosi, AstraZeneca vaktsiini Vaxzevria puhul 15 kalendripäeva pärast teist vaktsiinidoosi, Moderna COVID-19 vaktsiini puhul 14 kalendripäeva pärast teist vaktsiinidoosi ja Jansseni COVID-19 vaktsiini puhul 14 kalendripäeva pärast ühte vaktsiinidoosi. Kui turule tuleb uusi COVID-19 vaktsiine, siis nende puhul tuleb lähtuda konkreetse tootja juhistest maksimaalse kaitse saabumise kohta. Kui isik on haiguse läbi põdenud ning on vaksineeritud ühe doosiga, lähtutakse maksimaalse kaitse saabumisel eespool nimetatud tähtaegadest.

Teisiti öeldes on olemas kaks gruppi, kellest ühe puhul on COVID-19 haigusesse nakatumine ja selle edasilevitamine teadaolevate objektiivsete näitajate põhjal vähetõenäolisem kui teise grupi puhul.

Samas on COVID-19 haigust vähetõenäolisemalt levitavate isikute grupi erinev kohtlemisel ja selle kaudu põhiõiguste piirangute leevendamisel legitiimne eesmärk, sest inimeste arvu piiramise eesmärk on vähendada COVID-19 edasikandumise riski ehk kaitsta inimeste tervist.

Samuti on eesmärk jätkata ühiskonnaelu korraldust ilma lisapiiranguteta ning mitte piirata ettevõtjate majandustegevust, arvestades epidemioloogilist olukorda. Seega saab öelda, et kaks isikute gruppi ei ole võrreldavad, sest nende COVID-19 haigusest tulenev ohtlikkus teistele ja ka endi ohustatus on niivõrd erinevad, mistõttu neid ei pea samamoodi kohtlema. Analoogseid nõudeid on kehtestatud näiteks mitmete õigusaktidega, mille kohaselt näiteks enne tööle asumist peab isik tõendama oma nakkusohutust teistele isikutele. Isikute eneseteostamise õigus ei ole piiramatu, vaid peab lähtuma avalikust huvist ning epidemioloogilisest olukorrast. Sama praktikat rakendatakse muu hulgas mitmetes välisriikides.

Tõendite ning testide tulemuste alusel erinev kohtlemine on mõistlik ja proportsionaalne, sest võimaldab ajakohast ja objektiivset COVID-19 nakkuse leviku riski maandamist, pakkudes samas raskustes kultuuri- ja turismisektorile vajalikku leevendust suurema isikute hulga näol.

Näiteks kohaldatakse piiriületuse järel ka praegu soodsamaid tingimusi neile Eestisse sisenenud isikutele, kes on teinud negatiivsete tulemustega COVID-19 testid või kelle arst on tunnistanud nakkusohutuks. COVID-19 vaksineerimine ja COVID-19 testi tegemine ja tõendite kasutamine on kõigile kättesaadav.

Eestis vaksineeritul on võimalik patsiendiportaalis (www.digilugu.ee) ise immuniseerimise teatise põhjal genereerida endale digitaalne immuniseerimise tõend, mida on võimalik vajaduse korral näidata seadmest või välja printida.

Immuniseerimise tõendile kantakse andmed vaksineerimisel kasutatud vaktsiini, viimase vaktsiinidoosi manustamise aja jms kohta, kuid sellel ei kajastu maksimaalse kaitse tekkimise

aeg, mida hakatakse lugema vaktsiinikuuri lõpetamise päevast ning mille kestus sõltub konkreetse vaktsiini ravimi omaduste kokkuvõttes nimetatud ajast.

Samuti on võimalik inimesel tõendada vaktsineeritust immuniseerimispassiga, mille väljastamist on võimalik paluda tervishoiuteenuse osutajalt paberkanalil. Inimesed, kes on vaktsineeritud välismaal olles, saavad vaktsineeritust tõendada, esitades immuniseerimispassi, selle koopia või vastava tõendi (sh EL-i nõuetele vastav COVID-19 digitaalne vaktsineerimise tõend), millel muu hulgas kajastuvad ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles immuniseeritud isiku isikuandmed, nt haigus, mille vastu immuniseeriti, immuniseerimise kuupäev, immuunpreparaat, mida kasutati, mitu annust on isikule manustatud, tõendi väljastaja andmed jm.

Samuti võib tõendiks olla teise riigi andmebaasi väljatrükk, mis on ametlikult kinnitatud.

Isikud, kes on Eestis COVID-19 haiguse läbi põdenud, saavad ise oma andmetega tutvuda digilugu.ee portaalis ning genereerida endale digitaalse tõendi. Need, kes on haiguse läbi põdenud väljaspool Eestit, saavad läbipõdemist tõendada, esitades teise riigi arsti väljastatud tõendi läbipõdemise kohta, millel kajastuvad ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles isiku isikuandmed (nt läbipõdemise aeg, terveks tunnistamise kliiniline alus, testimise läbimise korral analüüsi meetoodika, selle tulemus, testi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase andmed). Samuti võib tõendiks olla teise riigi andmebaasi väljatrükk, mis on ametlikult kinnitatud.

COVID-19 testi, sealhulgas antigeeni kiirtesti tegemine võib osalejale tähendada üritusel osalemise või teenuse kasutamise hinnatõusu antigeeni kiirtesti tegemise kulu võrra. Arvestades rahvatervise huve ja üritusel osalemise või teenuse kasutamise riski maandamist, on selline lisakulu põhjendatud. Kokkuvõttes ei kujuta tõendite alusel üritustel ja teenuse osutamise kohtades lubatud isikute arvu suurendamine üldise võrdsuspõhiõiguse rikkumist.

Antigeeni testi negatiivne tulemus ei välista nakatumise võimalust täielikult ja mõnel juhul tuleb tulemus kinnitada korduvate testidega. Antigeeni testid on PCR testidest lihtsamad, sest need ei vaja spetsiaalselt koolitatud laboritöötajaid ega spetsiaalset laborit. Antigeenianalüüsid on kiired ja enamiku testide puhul saadakse tulemus 10–30 minutiga. Terviseohutuse komitee⁸ (Health Security Committee, 23.07.2021) on koostanud loetelu professionaalseks kasutuseks mõeldud testide kohta, mis on saanud tunnustuse vähemalt kolmes liikmesriigis. Loetelu on leitav https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/preparedness_response/docs/covid-19_rat_common-list_en.pdf.

Isikud, kes on Eestis COVID-19 haiguse läbi põdenud, saavad ise oma andmetega tutvuda digilugu.ee portaalis uuringu saatekirja vastuse või ka asjakohase epikriisi abil (analüüsitud isiku isikuandmed, analüüsi meetoodika, selle tulemus, analüüsi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase andmed). Terviseameti hallatavas nakkushaiguste registris on olemas info Eestis laboratoorselt kinnitatud COVID-19 juhtude kohta.

Juhul, kui testimine on toimunud või muu tõend on väljastatud välisriigis, võib isik tõendada nimetatud asjaolusid välisriigi tervishoiuteenuse osutaja väljastatud tõendiga läbipõdemise, testimise või vaktsineerimise kohta. Tõendil peavad kajastuma ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles isiku isikuandmed (nt läbipõdemise aeg, terveks tunnistamise

---

⁸ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/preparedness_response/docs/covid-19_rat_common-list_en.pdf

kliiniline alus, testimise läbimise korral analüüsi meetodika, selle tulemus, testi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase andmed). Samuti võib tõendiks olla teise riigi andmebaasi väljatrükk, mis on ametlikult kinnitatud.

IV osa

Rakendussätted

Punktis 18 sätestatakse järelevalve rakendamise seotud põhimõtted.

Korralduses sätestatud nõuete üle teeb järelevalvet Terviseamet, kaasates vajaduse korral ametiabi korras või muul seaduses sätestatud viisil muu korrakaitseorgani. Järelevalvekohustus tuleneb NETS-ist.

1. juunist 2021. a jõustunud NETS võimaldab kaasata Terviseameti ülesannetesse näiteks Politsei- ja Piirivalveameti. Vastav kaasamise korraldus jõustus 13. augustil 2021. a.

Samuti saab Politsei- ja Piirivalveamet reageerida korrarikkumistele, kui Terviseamet ei saa või ei saa õigel ajal tõrjuda olulist või kõrgendatud vahetut ohtu või kõrvaldada korrarikkumist. Politsei- ja Piirivalveamet saab sellisel juhul kohaldada edasilükkamatuid meetmeid KorS-i alusel.

Kaasamisega tekib Politsei- ja Piirivalveametil täiendav pädevus ja volitused kontrollida näiteks karantiini- või eneseisolatsioonikohustuse, aga ka muude Vabariigi Valitsuse kehtestatud piirangute täitmist. Sisuliselt jätkatakse varasemat praktikat, kus Politsei- ja Piirivalveamet osaleb kaasava haldusorganina Terviseameti riikliku järelevalvega seotud ülesannete täitmisel. Kaasamise lõpptähtaeg on praegu määratud eelarveaasta lõpuga, see tähendab 31. detsembriga 2021, samuti lõpeb Politsei- ja Piirivalveameti kaasamine hädaolukorra lõppemise faktiga.

Kuivõrd korraldusega kehtestatavate meetmete üle järelevalvekohustus on ulatuslik, peavad kõik asjassepuutuvad asutused tegema tihedat koostööd.

Viiruse leviku tõkestamise meetmete nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse KorS-i § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on KorS-i § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Punktis 19 sätestatakse piirangute ja meetmete kehtivus. Olulisi põhimõttelisi muudatusi võrreldes kehtiva korraldusega ei tehta. Meetmete ja piirangute vajalikkust hinnatakse iga kahe nädala tagant. Selleks vaadatakse kehtivat olukorda ja kehtestatud meetmete otstarbekust ja eesmärgipärasust ning otsustatakse, kas on vaja korraldust muuta.

Punktides 20, 21 ja 22 tehakse tehnilised muudatused Vabariigi Valitsuse 28. mai 2021. a korralduses nr 212 „Karantiini kehtestamine COVID-19 haiguse diagnoosiga või positiivse testi tulemusega isikutele ja nende isikutega lähikontaktis olnud isikutele” ja Vabariigi Valitsuse 16. mai 2020. a korralduses nr 169 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks”. Muudatusi on põhjendatud käesoleva korralduse punktis 5.

Samuti muudetakse Vabariigi Valitsuse 13. augusti 2021. a korraldust nr 294 „Politsei- ja Piirivalveameti kaasamine Terviseameti ülesannete täitmisesse, mis on seotud nakkushaiguse COVID-19 epideemilise leviku tõkestamisega“, milles tehakse tehniline parandus õigele õigusaktile.

Punktiga 23 tunnistatakse kehtetuks Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldus nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“.

Punktis 24 sätestatakse korralduse jõustumise aeg. Korraldus jõustub 26. augustil 2021. a.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Punkti 25 kohaselt avaldatakse korraldus Riigi Teatajas ja kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

23. august 2021. a